

www.24hours.ge

24საათი

ყოველდღიური

ბაზატი 24 საათი

სამაგალიტი, 5 ნოემბერი, 2002 წელი. №156

ფასი 50 თეთრი

პოლიტიკა

დღეს კარლამენტი შვანიას ბუნდოვანი შედეგები ბანსორციალდება

გაუფორმებელი საპარლამენტო უმრავლესობა, რომელმაც ვერც ადგილობრივ არჩევნებში და ვერც პოლიტიკურ ბრძოლებში "უმცირესობაში" მყოფი ოპოზიცია ვერ დაჯანჯა, რეგანის აღებას პარლამენტში შეეცდებოდა.

A3

ეკონომიკა

როდის ანუგავდება მესხრა ენერგობლოკი?

"ეი-ი-ეს თელასსა" და საბითუმო ბაზარს შორის დავა გრძელდება. ამჯერად, დავის საგანია თბილისის მეცხრე ენერგობლოკის ჩართვის საკითხი. მემორანდუმში, რომელსაც ხელი მოეწერა 10 ოქტომბერს, საბითუმო ბაზარსა და "ეი-ი-ესს" შორის ხანგრძლივი და დაძაბული მოლაპარაკებების შემდეგ, უკვე ირღვევა.

A4

უსხოეთი

ჩარბეთში დამსჯელი ოპერაციის დაწყება

იმის შესახებ, თუ რა სახის იქნება სპეცოპერაცია, მხოლოდ ვარაუდები შეიძლება გამოთქვას, რადგან ჩვენთვის ცნობიერების ნაკადს საშუალოდ თითქმის მთლიანად აკონტროლებენ. მათ რომ დაუფეროს კაცმა, აქამდე ომი უკვე სამჯერ მაინც უნდა იყოს დამთავრებული.

A5

საზოგადოება

არმსტრონგის გორის სამსახურში სასწავლებლები

გორის სულხან ცინცაძის სახელობის სამუსიკო სასწავლებელს წელს 40 წელი უსრულდება. ის ჯერ კიდევ სახელმწიფოა. რომ არა საერთაშორისო ორგანიზაცია "Mercy Corps", ადგილობრივი ბიუჯეტის იმედად ვერ მოხერხდებოდა იმ სამუშაოს ჩატარება, რამაც არა მარტო შენობის იერ-სახე განაახლა, არამედ საკონცერტო სადამოების გამართვაც შესაძლებელი გახდა.

A6

სამართალი

პოლიციის დასრულებული გადასამართლებელი არ იმართება

"არავის ვაპატიებ შეურაცხყოფას. მათ მთელი ოჯახის თვალწინ მცემეს. ყველაფერს გადავეთქე, რომ სამაგიერო გადაეხადო," - გვითხრა სატელეფონო საუბრისას ირაკლი ჭიჭინაძემ, რომელიც, მისივე მტკიცებით, სამართალდამცველების მსხვერპლი გახდა.

A7

ანიონი	
თბილისი	18
ქუთაისი	23
ბათუმი	24
სოხუმი	22
ფოთი	24
თელავი	17
ზუგდიდი	23
ბორჯომი	15

უსხოეთი ვალუტის ოპერაციული კარსი ლარსა და მონეტებს

აშშ დოლარი	2.1710
ევრო	2.1623
გირვანქა სტერლინგი	3.3920
რუბლი	0.0683

პირველი სხდომა - პირველი ხმაური და განხილვა

გუშინ პარტნიორები, ხვალ?

როგორც იქნა, თბილისის საკრებულო მყავს. ვერც ცენტრალური საარჩევნო კომისიის ბოლოდროინდელი, ამ კარად გაუგებარმა და ხშირად კანონსაწინააღმდეგო ქმედებებმა, ვერც "ნაციონალური მოძრაობის" აქტივისტების მიერ მერიის შენობის პიკეტირებამ, ვერც საერთო დაძაბულობამ და "ნაციონალურების" და ახალი მემარჯვენეების მცირეოდენმა წაყინკლავებამ ვერ გაანელა იმის მნიშვნელობა, რაც გუშინ საქართველოს დედაქალაქში მოხდა.

თამარ ასათიანი

მაშ ასე: გუშინ თბილისის ახალი მოწვევის საკრებულოს პირველი სხდომა გაიმართა. მისი თავმჯდომარე "ნაციონალური მოძრაობის" ლიდერი მიხეილ სააკაშვილი გახდა, ხოლო საკრებულოს მდივანად "ლეიბორისტი" ზურაბ ჟვანია აირჩიეს.

სავალისებოა, რომ გუშინდელ დღეს პოლიტიკური ბატალიების გარეშე არ ჩაუვლია - სხდომის მსვლელობით აღზფოთებული იყვნენ "ახალი მემარჯვენეები", "მრეწველეები" და "ალტერნატივა", რომელთა წარმომადგენლებმა დემონსტრაციულად

ბაზრძალბა A3 გვარძა

ვინ დამარცხდა გუშინ - შევარდნა თუ ოპოზიცია?

იქა კვსიტაძე

შევარდნა დღეს დამარცხდა - ეს არის საკრებულოს ახლადარჩეული თავმჯდომარის ახალი მესიჯი. მაგრამ, ეს უფრო ზედმეტად ოპტიმისტურ განცხადებას ჰგავს, ვიდრე რეალობას. რეალობა, რომელიც გუშინ ქართულ პოლიტი-

კურ ცხოვრებაში შეიქმნა, გაცილებით კომპლექსურია და რთულ კითხვასაც ბადებს - ვინ დამარცხდა გუშინ, შევარდნა თუ ოპოზიცია?

გუშინ მართლაც ძნელი აღმოჩნდა სიმართლის გარკვევა. კითხვაზე, დარღვიეს თუ არა კანონი მიხეილ სააკაშვილმა და "გაერთიანებული დე-

მოკრატების" სამმა წევრმა - გია ბარამიძემ, ელდარ შენგელაიამ და ელენე თევდორაძემ - ცალსახა და ზუსტი პასუხი არ არსებობს. აღმოჩნდა, რომ ეს იურიდიული კაზუსია, რომ ორივე დაპირისპირებულ მხარეს თანაბარი

ბაზრძალბა A3 გვარძა

ლევან მაისურაძე: "დანაშაული შეგნებულად იმალება"

მაია ურუაძე

ლევან მაისურაძე უკვე შვიდი თვეა, რაც თბილისის პოლიციის სამმართველოს უფროსად დაინიშნა. მისი მოღვაწეობის დაწყების დღიდან ერთი საინტერესო ტენდენცია გამოიკვეთა: თბილისში იკლო მძიმე დანაშაულის რიცხვმა, სამაგიეროდ,

გაიზარდა ქურდობათა რაოდენობა. ამ დროს კი, ლამ-ლამობით თვალში საცემი ხდება პოლიციელთა სპაპტრული მანქანების სიმრავლე. ვინაიდან ეს სიახლეები ლევან მაისურაძის სახელს უკავშირდება, "24 საათმა" ქალაქის პოლიციის უფროსი რედაქციამი მოიწვია და ინტერვიუ სთხოვა მას.

- შვიდი თვეა, რაც ქალაქის პოლიციის უფროსად დაინიშნეთ. რა სიახლეა ამ უწყებაში თქვენი მისვლის შემდეგ?

- მთავარი აქცენტი გავაკეთეთ დანაშაულის აღრიცხვიანობის მონიტორინგზე, რადგან მიგვაჩნია, რომ

ბაზრძალბა A3 გვარძა

ისლამისტების სრული ტრიუმფი თურქეთში

ზოთა უჩიაშვილი

364 ადგილი 550-კაციან პარლამენტში - ყოფილი ისლამისტი რეჟიმის ერთ-ერთმა უკეთეს შედეგზე ვერც იოცნებებდა. "სამართლიანობისა და განვითარების" პარტიამ, რომელიც სულ ერთი წლის წინ შეიქმნა, პარლამენტს გარეთ დატოვა ყველა ის პარტია, რომელიც დღეს მოქმედ საკანონმდებლო ორგანოშია წარმოდგენილი. ასე იძია თურქმა ამომრჩეველმა შური არაფექტურ და კორუმპირებულ პოლიტიკურ ისტებლმენტზე. ერდოქანი, რომელიც 4 წლის წინ რელიგიური შუღლის გაღვივებისათვის ციხეში იჯდა, დღეს სრულ ტრიუმფს ზეიმობს.

მართალია, მეტოქეები პარტიის ისლამისტურ და ფუნდამენტალისტურ

ტურ მისწრაფებებში სდებენ ბრალს, მაგრამ "თეთრმა პარტიამ" უკვე განაცხადა, რომ საერო ხელისუფლების პრინციპების ერთგულია, უფრო მეტიც, ყველაფერს გააკეთებს ევროკავშირში განცვიანებისთვის, მსოფლიო ეკონომიკაში უფრო ღრმა ინტეგრაციისა და უმთავრეს სტრატეგიულ პარტნიორთან - აშშ-სთან თანამშრომლობის განმტკიცებისათვის.

ყველასათვის ამკარაა, რომ ხელისუფლებაში ისლამისტების მოსვლა არა იმდენად რელიგიური, რამდენადაც სოციალურ-ეკონომიკური მიზეზებით იყო განპირობებული. ბოლო ორ წელსადაც ქვეყანაში უმძიმესი ეკონომიკური კრიზისი მძვინვარებს, რომელმაც ქვეყნის მთელი პოლიტიკური ელიტა გადაიყოლა.

ბაზრძალბა A5 გვარძა

თბილისის 20 პროცენტი ააზნელაბულია

"თელასი" უხარისხო დენზე უარს ამბობს

მაია ურუაძე

ორი დღეა, რაც ქალაქი საჭიროზე 20 პროცენტით ნაკლებ ელექტროენერჯიას იღებს. ეს ნიშნავს, რომ ქალაქის 20 პროცენტი ჩაზნელებულია. "ეი-ი-ეს თელასი" პერიოდულ ხუთნუთიან გამორთვებს ელექტროსელში სისხრის ვარდნით ხსნის, რაც "დისპეტჩერისადაც" უნდა დაარეგულიროს. "თუ "ეი-ი-ეს თელასს" ელექტროენერჯიას შეზღუდული რაოდენობით მიწოდებენ, ის იძულებული გახდება, გრაფიკი შემოიღოს," - აცხადებენ "ეი-ი-ეს თელასში". საბითუმო ბა-

ზარმა, ენერგოდენფიციტის გამო, გამანაწილებელ ენერგოკომპანიებს ელექტროენერჯიის მოხმარების უფლება უკვე შეუზღუდა და ლიმიტები დაუწესა. თუ "დისპეტჩერისადაც" ამ ლიმიტების დაცვა არ უზრუნველყო, "ელექტროგადაცემის" სისტემაში მასშტაბური ავარიები გარდაუვალი იქნება. ამას, ბუნებრივია, საერთოხარჯების ზრდაც მოჰყვება. მთავარი კი მაინც ის არის, რომ ელექტროგადაცემის" ქსელებში განპირობებული ავარიები საათობით ელექტროენერჯის გარეშე დარჩენას გვიქადის.

ბაზრძალბა A4 გვარძა

ტელეკომპანია „ოდიშის“ დარბაზს ერთი თანამდებობის პირი შეენირა

თამარ კაციაძე

ტელეკომპანია "ოდიშის" დარბევის ინიციატორი, სამეგრელო-ზემო სვანეთის სამხარეო პოლიციის უფროსის მოადგილე რობერტ ჩიჭინაძე თანამდებობიდან გაათავისუფლეს. ასეთი გადაწყვეტილება შინაგან საქმეთა სამინისტროს გენერალურმა ინსპექციამ ერთთვიანი მოკვლევისა და ფიქრის შემდეგ მიიღო.

გენერალურმა ინსპექციამ მოკვლევა კანონით დადგენილ ერთი თვის ვადაში დაასრულა და ჩვენი კომპეტენციის ფარგლებში სამხარეო პოლიციის უფროსის მოად-

გილის მიმართ, რომელიც უშუალოდ ხელმძღვანელობდა ტელევიზიის დარბევას, უმაღლესი სასჯელი გამოიყენეთ. სხვა პოლიციელების ქმედებზე გადაწყვეტილება არ მიგვიღია, რადგან: ჯერ ერთი - ისინი უფროსის ბრძანებას ასრულებდნენ და მეორე - ტელევიზიის წარმომადგენლებს სხვა პოლიციელებისადმი პრეტენზია არ გამოუთქვამთ. ამჟამად მიმდინარეობს გამოძიება და დანარჩენზე იგი იმსჯელებს," - გვითხრა გენერალური ინსპექციის უფროსმა დავით ჯინჯოლაძემ.

ბაზრძალბა A7 გვარძა

კორკ ბენსონი

B2

ისლამისტების სრული ტრიუმფი თურქეთში

პირველი გავრცელება

რეჯეპ ტაიპ ერდოღანი

აბდულა გული ჩაუდგება, რომელიც პარტიის ერთ-ერთი ლიდერია. ბევრისათვის იგი კიდევ უფრო მისაღები კანდიდატურაა, ვიდრე ერდოღანი. თავმჯდომარისაგან განსხვავებით, რომელმაც არც ერთი უცხო ენა არ არის, არასოდეს უსწავლია სახელმწიფო და ახალგაზრდობაში, ოჯახის სარჩენად, იძულებული იყო, ლიბო-

მომავალი, გამარჯვების მიუხედავად, ექვემდებარება, რადგან, პარტიის დამფუძნებლის მოთხოვნით, სასამართლოში სპინდორი შეტანილი, რომელსაც სასამართლომ პასუხი, დაახლოებით, ორი კვირის შემდეგ უნდა გასცემს. თუმცა, ექსპერტთა უმეტესობა მიიჩნევს, რომ სასამართლო მმართველი პარტიის დამლაშე არ წავა.

ნათი გაეყვიდა, გულს დოქტორის ხარისხი აქვს ეკონომიკაში, ფლობს საუცხოო ინგლისურს და მსხვილი კომპანიის მებატრონა. გულის უარყოფით მხარეებს შორის ასახელებენ მის რბილ ხასიათს. "აბდულას ლექსიკონში არ არის სიტყვა "არა". - ამბობს მისი ერთ-ერთი მეგობარი, და ბოლოს, "თეთრი პარტიის"

ჩვენთვის დასაქვალნი ოპორტუნია დაიწყო

პირველი გავრცელება

რუსეთის თავდაცვის მინისტრის სერგეი ივანოვის განცხადებამ ჩვენთვის "შანსაბერი" და მკაცრი, მაგრამ ზუსტად გამოხსნული სექციონერების ჩატარების შესახებ, ჩვენთვის ინტერნეტ-საიტებზე მწარე რომია გამოიწვია. ქვეყანა თითქმის მთლიანად დატოვებულია, სახლების ნახევარი მეტი საცხოვრებლად უფარვია, 100 ათასი კაცი მოკლულია და 200 ათასი - ქვეყნიდან გაძევებული. ამაზე მეტი რაღა უნდა გეცხნას, - წერენ ჩვენთვის ჟურნალისტები.

იმის შესახებ, თუ რა სახის იქნება სექციონერის, მხოლოდ ვარაუდები შეიძლება გამოითქვას, რადგან ჩვენთვის ინფორმაციის ნაკადს სამხედროები თითქმის მთლიანად აკონტროლებენ. მათ რომ დაუჯეროს კაცმა, აქამდე იმი უკვე საჯერ მინც უნდა იყოს დამთავრებული. ჩვენთვის ამჟამად შეიარაღებული ძალების დაქვემდებარებაში მყოფი ასი ათასამდე კაცია განთავსებული. მიუხედავად არაერთგზის განცხადებისა, მათი რაოდენობის შემცირების და ხელისუფლების ადგილობრივი სამოქალაქო ადმინისტრაციის ხელში გადაცემის შესახებ, გენერალიტეტს თანდათან ჯარების გამოყვანაზე არც დასაუფლებლის დათმობაზე არც უფერია. ამერიკიდან ეს საკითხი დღის წესრიგიდან საერთოდ მოიხსნება. ივანოვმა განაცხადა, რომ გამოყვანის შეწყვეტის პრინციპი უკვე მიღებულია. ჩვენთვის მკაცრი ზომების მიღებას რუსეთის მოსახლეობის სულ უფრო შიშით დაიწყო უკვე მხარს. მოსკოვის ტერაქტის შემდეგ ქვეყანაში სამხედრო-პარტიოტული ეფორია იწვინდა. იზრდება პრეზიდენტის რეიტინგი. ანალიტიკოსთა თქმით, მძევალთა გათავისუფლების შემდეგ, პუტინის ორი გზით შექმნილ ნასვლა: "გადამწყვეტი ბროლი" დაწყების ან სამხედრო მომსახურების განხორციელების მიზნით, რომელიც იგი დიდი ფორთხ ნარსდგებოდა. თუმცა, მეორე გზაზე კრემლს, როგორც ჩანს, არც უფერია.

ოპორტუნია შეიძლება იყოს დამსჯელი ხასიათის, ან ბოვეკთა ლიდერების ლიკვიდაციის ისახედეს მიზნად. პირველ შემთხვევაში, კრემლს შეეცდება, დაანაზის პასუხის და კომპანიისა, რომ მათ მიერ რუსეთში განხორციელებული ყოველი ტერაქტის საპარტიოები, ვიდრე თუნდაც ნაციონალიზმით გაკლენილი, მაგრამ მშვიდ ძეს შეეყვლი რუსეთის მოსახლეობა - ტერაქტებს. რაც შეეხება მეორე შესაძლო ამოცანას - ისიც არაპერსპექტიული ჩანს. მოსკარ პარტის სცენაზე გამოსვლა მოწინაა, რომ მოდის ბოვეკების მეორე თაობა, რომლისთვისაც კაცის კვლა ერთადერთი ხელბაა. მათი წინასწარ ამოცნობა და განადგურება კი თითქმის შეუძლებელი ამოცანაა. რაც შეეხება მთავარი ლიდერების - პასუხისა და მასხადოვის განადგურებას, რუსეთი ამას, ოთხი წელია, უმეცროვ ცდილობს. თანაც, რუსეთის სერიოზული პრობლემა ის არის, რომ ჩვენთვის დიპლომატიურად სამხედროების ომის დასრულება ხელს არ აძლევს.

ჩვენთვის წყაროების ცნობით, ოპორტუნია მომანტიკოსი აცხადებენ, პავლე ფელდენგაუერი ამბობს: სამხედროები, უკვე ოთხი წელია, ბოვეკების განადგურებას ცდილობენ. შედეგი - ნულივანია. ივანოვის განცხადება მასობრივი და წერტილოვანი დარტყმების განხორციელების შესახებ, აღნაშთ, მასოურ საპაურო და სარაქტო დაბომბვებს უნდა ნიშნავდეს. ალექსანდრ ჟილინი, ცნობილი სამხედრო ანალიტიკოსი აცხადებენ, რომ ოპორტუნია წარმადებული მხოლოდ მაშინ იქნება, თუ პუტინი თავის მოქმედებებს კორუმპირებული ძალების საწინააღმდეგოდ მიმართავს, რომლებმაც უზარმაზარი შემოსავლები მიიღეს იარაღით ვაჭრობისა და ნავთობის უკანონო გადაყვანების შედეგად. გადაჭარბების გარეშე შეიძლება იყოს, რამდენიმე დღის შუკონიგებულ სახლებს, იქნება ახალი მსხვილი და ლტოლვილთა ახალი ნაკადი... პარტიზანებთან ომს კი არმია არ დაინწყებს, ეს მათი საქმე არ არის." ოპორტუნია მიმდინარეობის შესახებ, რომელსაც წინ უსწრდება ამბოვებულთა მიერ ყველა ერთი სამხედრო ვერტმფრენის ჩამოგდება, ნანწყენტ-ნანწყენტი ცნობები მოიღეს: შაბათს ჩვენთვის ასამდე პიროვნება დააპა-

ტიმრეს, კიდევ რამდენიმე ათეული ჩვენთვის ეროვნების მამაკაცი დააკავებს მოსკოვში. ორმაზათს დილიდან ბლოკირებული იყო გროზნოში მიმავალი ყველა მაგისტრალი - სამხედროები კადროვის პრომოსკოვური ადმინისტრაციის მანქანებსაც კი არ ატარებდნენ. როგორც ჩანს, კადროვსა და სამხედროებს ერთმანეთთან ცალკე ანგარიშები აქვთ.

ამიტომ სექციონერების ყველაზე მეტად მშვიდობიან მოსახლეობას ემინია. რუსები, რომლებიც ბოვეკებს ვერ მისწვდებიან, ჯავრის მათზე იყრია. ჩვენთვის ერთი ნაწილი ფიქრობს, რომ მოსკოვში მძევლების აყვანაც მათად ჭირად მოხდა.

რა შეიძლება მოიტანოს სექციონერების, თუკი ის უფრო სერიოზული აღმოჩნდება, ვიდრე ივანოვის ჩვეული ბაქიაობა? რუსეთის ყველაზე ცნობილი მიმხილველი თავდაცვის სატიკების, პავლე ფელდენგაუერი ამბობს: სამხედროები, უკვე ოთხი წელია, ბოვეკების განადგურებას ცდილობენ. შედეგი - ნულივანია. ივანოვის განცხადება მასობრივი და წერტილოვანი დარტყმების განხორციელების შესახებ, აღნაშთ, მასოურ საპაურო და სარაქტო დაბომბვებს უნდა ნიშნავდეს. ალექსანდრ ჟილინი, ცნობილი სამხედრო ანალიტიკოსი აცხადებენ, რომ ოპორტუნია წარმადებული მხოლოდ მაშინ იქნება, თუ პუტინი თავის მოქმედებებს კორუმპირებული ძალების საწინააღმდეგოდ მიმართავს, რომლებმაც უზარმაზარი შემოსავლები მიიღეს იარაღით ვაჭრობისა და ნავთობის უკანონო გადაყვანების შედეგად. გადაჭარბების გარეშე შეიძლება იყოს, რამდენიმე დღის შუკონიგებულ სახლებს, იქნება ახალი მსხვილი და ლტოლვილთა ახალი ნაკადი... პარტიზანებთან ომს კი არმია არ დაინწყებს, ეს მათი საქმე არ არის." ოპორტუნია მიმდინარეობის შესახებ, რომელსაც წინ უსწრდება ამბოვებულთა მიერ ყველა ერთი სამხედრო ვერტმფრენის ჩამოგდება, ნანწყენტ-ნანწყენტი ცნობები მოიღეს: შაბათს ჩვენთვის ასამდე პიროვნება დააპა-

რუსების სამიზნე ნებისმიერი ჩვენთვის გახდება, ეს სამხედროებს ვერ მოუტანს იმაზე მეტ წარმატებას, ვიდრე აქამდე ჰქონდათ. ანდრე პიონტკოვსკი, სტრატეგიულ კვლევათა ცენტრის ანალიტიკოსი აცხადებენ, რომ ახალი ოპორტუნია მხოლოდ გაახანგრძლივებს ტერორი-შერიისიბება-ტერორის მოვალეობულ წრეს. ეს განცხადება საბოლოოდ ცხადყოფს, რომ პროზიდენტს ჩვენთვის პრობლემის გადაჭრა არ შეუძლია. იგი სულ ერთსა და იმავე შეცდომებს იმეორდათ.

რა შეიძლება მოჰყვას მორიგ სისხლის ღვრას? ალექსეი არბატივი, დეუსის თავდაცვის კომიტეტის თავმჯდომარის მოადგილე, ჯერ კიდევ ოპორტუნია გამოცხადებამდე წერდა: "გამორიცხული არ არის, მოსკოვის ტრაგედიაში რუსეთის სამხედრო მოქმედებათა ესკალაციასკენ უბიძგოს... სამხედროები, სამართალდამცვეები და საზოგადოება ხელისუფლებას სწორედ აქეთკენ ექსტრემიზმს და მინც, როგორც ჩვენთვის მთელი კამპანია გვიჩვენებს, ამ ტაქტიკით წარმატების მიღწევა შეუძლებელია. მისი ყველაზე საფარული შედეგი - მთელი ქვეყნის მასშტაბით ტერორიზმის ტალღის აგორებაა.

ტერორის მშვიდობიანი მოსახლეობის წინააღმდეგ (იმ ფორმით, როგორც ეს ისრაელი ღდება: არა მძევლების აყვანა, არამედ აფეთქებები) მთელი რუსეთის პარალიზება შეუძლებელია... მთი უმეტეს, რომ არმია და ძალებები არ არიან ისეთ მდგომარეობაში, რომ ვითარების გაკონტროლება შეძლონ."

ექსპერტთა მოსაზრებებიდან მხოლოდ ერთი დასკვნის გამოტანა შეიძლება. ომმა, შესაძლოა, ფორმა შეიცვალოს და ჩვენთვის სახლებებს გარეთ გაუქცვლდეს, მაგრამ ამ მეთოდით მისი დასრულება შეუძლებელია. ხოლო თუ გამართლდა არბატივის პროგნოზი და ჩვენთვის ახალ პალესტინად იქცა, მაშინ მისი საფრთხეც სერიოზული იქნება, რომ, შეიძლება, საქართველოს ამ ახალ "ახლო აღმოსავლეთში" ლიბანის როლის შესრულება მოუწლოს.

დიდა ბრიტანეთმა, შესაძლოა, მოხილვასია გამოაცხადოს

დიდი ბრიტანეთი რეზერვისტების მოხილვაცის აცხადებს. გაზეთი "დეილი ტელეგრაფის" ინფორმაციით, ორმაზათს დიდი ბრიტანეთის თავდაცვის სამინისტროში გაფართოებული თათბირი ჩატარდა, რომელმაც ერაყის წინააღმდეგ სამხედრო კამპანიის დაწყების დეტალებზე იმსჯელა. თათბირის შემდეგ თავდაცვის მინისტრ ჯეფ ბლენკეტმა პალატაში პარლამენტართა კითხვისათვის პასუხის გაცემა მოწვეს. თავდაცვის სამინისტროს სასამართლომ პასუხი, დაახლოებით, ორი კვირის შემდეგ უნდა გასცემს. თუმცა, ექსპერტთა უმეტესობა მიიჩნევს, რომ სასამართლო მმართველი პარტიის დამლაშე არ წავა.

თუკი ერაყის წინააღმდეგ საბრძოლო ოპერაციების განხორციელება გადაწყდება, ის აუცილებლად მომავალი წლის პირველ თვეებში დაიწყება, რადგან სამხედრო მანქანებისათვის ერაყში ამ დროს შესაფერისი ამინდები იქნება. აღსანიშნავია, რომ თუ "დეილი ტელეგრაფის" ინფორმაცია სინამდვილეს შეესაბამება და ოფიციალურმა ლონდონმა მოხილვაცის მართლაც გამოაცხადა, ეს იქნება უზრუნველყოფილი შეზღუდული კორიის ომის შემდეგ დიდ ბრიტანეთის ასეთი ნაბიჯისათვის ჯერ არ მიუმატავს. ჩვეულებრივ, ბრიტანელი რეზერვისტები სამხედრო სამსახურს ყოველ ორ წელიწადში 6 თვის უთმობენ. ვინც ამჟამად იმყოფება არმიამ, მათ სამსახურის ვადა გაუგრძელდება. ასევე გაინვესტენ იმ რეზერვისტებსაც, რომლებიც ავღანეთში საერთაშორისო ანტიტერორისტულ კამპანიაში მონაწილეობდნენ. "დეილი ტელეგრაფის" ინფორმაციით, სულ მოხილვებული იქნება, დაახლოებით, ათი ათასი რეზერვისტი.

მოკლედ

იემენი. დედაქალაქ სანიდან 160 კილომეტრის მოშორებით მდებარე პროვინცია მარიბში, ავტომობილის აფეთქების შედეგად, ექვსი ადამიანი დაიღუპა, რომლებიც ექსტრემისტული ისლამისტური დაჯგუფების წევრებში არიან ექვმიტანელი. დეტალური ვერაჯრობითი უცნობია. **პოლიციის ჯერ არ მოხუდენია გარდაცვლილთა გვაგონის იდენტიფიცირება, მაგრამ აფეთქების სიძლიერის მიხედვით შეგვიძლია ვივარაუდოთ, რომ დაღუპულები ერთ-ერთი ექსტრემისტულ დაჯგუფებას მიეკუთვნებიან.** **განაცხადა იემენის პოლიციის ერთ-ერთმა ხელმძღვანელმა სააგენტო "ასოშეიტედ პრესთან"** საუბარში. სააგენტო "როიტრის" ინფორმაციით კი, დაღუპულები საერთაშორისო ტერორისტული ქსელის "ალ კაედას" ხელმძღვანელი პირები არიან.

არგენტინა. არგენტინის პოლიციამ დააპატიმრა პიროვნება, რომელიც, სავარაუდოდ, იტალიური გასამხედროებული ტერორისტული ორგანიზაციის - "ნითელი ბრიგადების" ერთ-ერთი ლიდერია. არგენტინის პოლიციის ინფორმაციით, 51 წლის ლეონარდო ბერტულაცი "ნითელი ბრიგადების" მიერ ჩატარებული ოპერაციების მატერიალურ-ტექნიკურ მხარეზე აგებდა პასუხს. ექვმიტანელი არგენტინის დედაქალაქ ბუენოს-აირესში დააპატიმრეს, სადაც ის ყალბი დოკუმენტებით ჩილდან ერთი თვის წინ ჩავიდა. იტალიის მოთხოვნით, ინტერპოლს მასზე საერთაშორისო ძებნა აქვს გამოცხადებული. ბერტულაციის იტალიაში ექსტრადიტრება ემუქრება. შეცხადებენ, რომ 2002 წლის მარტში "ნითელმა ბრიგადებმა" შრომის მინისტრის თანაშემწის მარკო ბოჯის მკვლელობაზე აიღეს პასუხისმგებლობა.

საულის არაბეთი. საულის არაბეთის ხელისუფლებამ განაცხადა, რომ არ დაუშვებს მის ტერიტორიაზე ამერიკის შეერთებული შტატების სამხედრო-საპაურო ბაზების განთავსებას ერაყში შეჭრის მიზნით, იმ შემთხვევაშიც კი, თუ ასეთი ოპერაციის ჩატარება გაეროს მიერ იქნება სანქცირებული. საულის არაბეთის საგარეო მსახურის მინისტრმა პრინცმა საუდ ალ ფაიზალმა განაცხადა, რომ მისი ქვეყანის პრობლემის პოლიტიკური მეთოდებით გადაჭრის მომზადება და მხარს უჭერს ბალდაბში გაეროს-ს სამხედრო ინსპექტორთა მისიის განახლებას.

ავღანეთი. ავღანეთის პრეზიდენტმა ჰამიდ კარზაიმ დაკავებული პოსტებიდან ერთდროულად ოცი მაღალი თანამდებობის პირი გაათავისუფლა. ამ ნაბიჯს წინ უძღლდა კარზაის მკვეთრი განცხადება ქვეყანაში არსებული კორუფციის წინააღმდეგ ფართომასშტაბიანი და გადაწყვეტილებების დაწყების შესახებ. ერთი კვირის წინ ავღანეთის პრეზიდენტმა ქვეყნის მოსახლეობას მიმართა და განაცხადა, რომ მისი მთომდებლა ამოიწურა. მისი თქმით, ის არ დაუშვებს ავღანეთში კორუმპირებული ჩინოვნიკების ყოფნას, რომლებიც თავიანთ თანამდებობებს ბოროტად იყენებენ. ავღანეთის პრეზიდენტმა თავისი სიტყვების ქმედუნარიანობა მაღლევ დაამტკიცა. შაბათს ჰამიდ კარზაიმ მთავრობის სხდომა მოინდია და ერთბაშად ოცი თანამდებობის პირი გადააყენა. მათ შორის ყველაზე მაღალჩინოსნები არიან - ყანდაჰარის უშიშროების სამსახურის ხელმძღვანელი და ნანდარგარის საბაჟო სამსახურის მეთვ. ყველა გათავისუფლებულ ჩინოვნიკს პრეზიდენტმა ნარკოტიკების კონტრაბანდში დასდო ბრალი. ექსპერტები ვარაუდობენ, რომ მათი წინააღმდეგ, შესაძლოა, სისხლის სამართლის საქმეებიც იქნას აღძვრული. ასევე საგარეულო, რომ ასეთი გადაწყვეტი ნაბიჯების შედეგად ჰამიდ კარზაის რეიტინგი მოსახლეობაში საგრძობლად გაიზრდება.

რუსეთი. სააგენტო "ინტერფაქსის" ცნობით, მოსკოვში 5 ნოემბერს დაინი ოუსტიციის მინისტრის ლენე ესპერსენის ოფიციალური ვიზიტის დაგეგმვის. სააგენტოს ამის თაობაზე რუსეთის ფედერაციაში დაინი საელჩომ ცნობა. ესპერსენი მოსკოვში ერთ დღს დაწყებს. როგორც იუნკეებთან, ვიზიტის მიზანი რუსეთისა და ევროკავშირის "ტრაიკის" ევროკავშირის წინა, მოქმედი და მომავალი თავმჯდომარე სახელმწიფოები) მკვერების ოუსტიციისა და შინაგან საქმეთა მინისტრების შეხვედრის მოწინააღმდეგობაა. მასთან ერთად, მოსკოვს ეწვევიან საბერძნეთის მინაგან საქმეთა მინისტრი მიხაილის ხრისოხოიდიის და ევროკომისიის წევრი ანტონიო ვიტორინი. რუსეთის მთავრად შეხვედრაში მონაწილეობას მიიღებენ ოუსტიციის მინისტრის იური ჩაიკა და შინაგან საქმეთა მინისტრის ბორის გრხობოვი. როგორც მოსალოდნელია, შეხვედრის დროს საუბარი გაიმართება კოპენჰაგენში დაკავებული, იქტეობის წარმომადგენლის აჰმედ ზაკაევის შესახებც. ძირითადი თემა კი საერთაშორისო ტერორიზმთან ბრძოლა იქნება.

ისრაელში პოლიტიკური კრიზისი გრძელდება

ისრაელის პრემიერ-მინისტრი არიელ შარონი იმედოვნებდა, რომ ქვეყნის საკანონმდებლო ორგანოს - ქნსეთის მიერ უნდობლობის ვოტუმის გამოცხადებას ვადაურჩებოდა, მაგრამ გუშინ მასზე პარლამენტარებმა ძლიერი იერიში მიიტანეს. არიელ შარონს ვადამდეული არჩევნების ჩატარებას თხოვენ. ისრაელში პოლიტიკური კრიზისი გრძელდება

არიელ შარონი

ლევან ბირსიანი

ისრაელის მუდამოლიტიკური ვითარება მას შემდეგ განვადდა, რაც საპარლამენტო კოალიციის შრომის პარტია გამოეყო. თანამდებობები დატოვეს ქვეყნის თავდაცვის მინისტრმა, შრომის პარტიის ლიდერმა ბენ ელივი ზურმა და საგარეო საქმეთა მინისტრმა შიმონ პერესმა. არიელ შარონი იძულებული გახდა, უკიდურეს შემთხვევებზე პარტიებთან გაეფორმებინა შეთანხმება და ამით პარლამენტში უმრავლესობის მენარჩუნება ეცადა. განხეთქილება კი ბოვეკების პროექტმა გამოიწვია. არიელ შარონის პარტია "ლიკუდი" პალესტინაში ებრაული დასახლებებისათვის დაფინანსების გაზრდას დასთხოვდა, რასაც შრომის პარტია კატეგორიულად ეწინააღმდეგება. არიელ შარონმა, თავისი კაბინეტის გადაყენების მიზნით, უკიდურეს მემარჯვენე და რელიგიური პარტიებთან კოალიციის შექერა გადაწყვიტა. თუმცა, ეს აღიანს, ჯერჯერობით, ოფიცია-

ლურად გაფორმებული არ არის. ყველაფერი პარლამენტის სხდომაზე გაირკვევა, რომელმაც 2003 წლის ბოვეკები უნდა დაამტკიცოს და, ამასთანავე, ისრაელის თავდაცვის მინისტრის პოსტზე შარონის ახალი კანდიდატურის - არმიის გენერლის საულ მოფაზის საკითხი განიხილოს. თუ პარლამენტმა არიელ შარონის მიერ წარდგენილი ბოვეკების პროექტს მხარი არ დაუჭირა, მაშინ პრემიერ-მინისტრს ახალი არჩევნების დაინიშნა და გადადგომა მოუწევს. მანამდე კი არიელ შარონი პოზიციების განმტკიცებას ცდილობს. მან საგარეო საქმეთა მინისტრის თანამდებობა ისრაელის ყოფილი პრემიერ-მინისტრის ბენიამინ ნეთანიაჰუს შესთავაზა. ეს უკანასკნელი შარონის წინადადებას დათანხმდა, ოღონდ იმ პირობით, თუ ისრაელში ვადამდეული არჩევნები ჩატარდება. "თუ არ ჩატარდება ვადამდეული არჩევნები, ეს მთავრობა ვერ გადაარჩება. მას არ შეეძლება ეკონომიკური რეფორმების განხორციელება, რაც, მე ვფიქრობ, ძალზე

საჭიროა, - განაცხადა მან. ის ტერორისტული ბრძოლის საკითხებში განსაკუთრებული მკაცრი კურსი კიდევ უფრო მკვეთრად გამოხატული ულტრა-მემარჯვენე მიმართულების იქნება, რაც პალესტინის ადმინისტრაციის მეთაური ინიციატორია. აღსანიშნავია, რომ ნეთანიაჰუც და შარონიც პარტია "ლიკუდის" ლიდერები არიან. ორივე მათგანი პარტიის შიგნით პოზიციების გამყარებას ცდილობს. ნეთანიაჰუს ნეთანიაჰუს საგარეო საქმეთა მინისტრის პოსტზე ნეთანიაჰუს დანიშნენი, არიელ შარონი იმ ულტრა-მემარჯვენე პარტიების ვადას ცდილობს, რომელთა მხარდაჭერის გარეშე ქვეყნის ბიუჯეტზე ვერ დამტკიცდება, რაც შარონის გადადგომას, მთავრობის დათხოვნასა და ახალი არჩევნების დაინიშნას ავტომატურად გამოიწვევს. ვითარების ასეთი სცენარიც განვიხილავთ კომენტარების რეიტინგს უკიდურესად დასვენს და არჩევნებში გამარჯვების სანაცხადს მიმომადე შეამკვირვებს. ნეთანიაჰუს დანიშნენი კი, არიელ შარონი, საგარეოდ, შეძლებს ბიუჯეტის პროექტის დამტკიცებასა და თანამდებობის შენარჩუნებას. მართალია, იგი იძულებული გახდა, დათანხმებულ ენთანიაჰუს ულტიმატუმს ვადამდეული საპარლამენტო არჩევნების დაინიშნის შესახებ, მაგრამ თუ მისი რეიტინგი არ დაეცემა,

ამ არჩევნებში გამარჯვება არიელ შარონს არ გაუჭირდება. მანამდე კი მისი პოლიტიკური კურსი კიდევ უფრო მკვეთრად გამოხატული ულტრა-მემარჯვენე მიმართულების იქნება, რაც პალესტინის ადმინისტრაციის მეთაური ინიციატორია. აღსანიშნავია, რომ ნეთანიაჰუც და შარონიც პარტია "ლიკუდის" ლიდერები არიან. ორივე მათგანი პარტიის შიგნით პოზიციების გამყარებას ცდილობს. ნეთანიაჰუს ნეთანიაჰუს საგარეო საქმეთა მინისტრის პოსტზე ნეთანიაჰუს დანიშნენი, არიელ შარონი იმ ულტრა-მემარჯვენე პარტიების ვადას ცდილობს, რომელთა მხარდაჭერის გარეშე ქვეყნის ბიუჯეტზე ვერ დამტკიცდება, რაც შარონის გადადგომას, მთავრობის დათხოვნასა და ახალი არჩევნების დაინიშნას ავტომატურად გამოიწვევს. ვითარების ასეთი სცენარიც განვიხილავთ კომენტარების რეიტინგს უკიდურესად დასვენს და არჩევნებში გამარჯვების სანაცხადს მიმომადე შეამკვირვებს. ნეთანიაჰუს დანიშნენი კი, არიელ შარონი, საგარეოდ, შეძლებს ბიუჯეტის პროექტის დამტკიცებასა და თანამდებობის შენარჩუნებას. მართალია, იგი იძულებული გახდა, დათანხმებულ ენთანიაჰუს ულტიმატუმს ვადამდეული საპარლამენტო არჩევნების დაინიშნის შესახებ, მაგრამ თუ მისი რეიტინგი არ დაეცემა,

ვისაუბროთ სერიოზულ თემაზე:

„მოდრი, გავაკეთოთ რამე, მოდრი, გავაკეთოთ ერთად“

ანდრო კანდელია

დავით ზურაბაშვილი

თამარ ჩიქვაძე

თამარ ლებანიძე

ზაალ სამადაშვილი

გასულ კვირამ რამდენიმე მართლმადიდებლური ორგანიზაციის მიერ მოწოდებული აქციაზე სექსუალურ წარღვრაზე საუბრობდნენ და განათლების სამინისტროს ლამის ანათებს გადასცეს იმის გამო, რომ მან გამოფენა-გაყიდვაზე გამოიტანა წიგნი, რომლის მიზანია, შემდგენელთა აზრით, მხოლოდ მოზარდ თაობის სექსუალური განათლება იყო.

“24 საათს” რედაქციამ სექსუალური განათლების პრობლემებზე საუბრობენ ექიმი-სექსოლოგი ანდრო კანდელია, ბავშვთა და მოზარდთა ფსიქიატრი დავით ზურაბაშვილი, მეორე ვინაზის ბიოლოგიის მასწავლებელი თამარ ჩიქვაძე, მწერალი ზაალ სამადაშვილი და შემოთხასხებელი წიგნის ავტორი და გამომცემელი, ფსიქოლოგი თამარ ლებანიძე.

დალი კუპრავა

“24 საათი”: რეაქცია, რომელიც წიგნმა გამოიწვია, ხომ არ მიგვაჩვენებს იმაზე, რომ სექსუალური განათლება არის პრობლემა, რომელსაც გადავარსებდით?

ანდრო კანდელია: ექიმ-სექსოლოგთა ასოციაციამ, 1996 წელს გავეანალიზეთ ბოლო ათი წელი, 1986 წლიდან. იმ პერიოდში, როცა დაიწყო “პერსონალიზმი” და, ასე თუ ისე, გაჩნდა ლიტერატურა, გადაცემები, ნამოვიდა თაობა, რომლის საინფორმაციო ველი გაიშალა. შედეგი ასეთია: იმართები იყვნენ. აღმოჩნდა, რომ სექსუალური განათლების დონე მაღალია, სექსუალური კულტურისა კი – დაბალი. მაგალითად, სერიოზულად არსებობს “ვირგოგამია”, რაც ქალწულებზე კორინთის ნიშნავს. წყვილი შეუღლდა და ქალი რჩება ქალწულად, ჩვენს მიერ აღრიცხული შემთხვევებიდან, მინიმუმ ექვსი თვე და მაქსიმუმ 13 წელიწადი(!). ეს წყვილის ურთიერთობის კონტექსტში ანატომიურ-ფიზიოლოგიური თავისებურებების უცოდინარობითაა გამოწვეული და დემოგრაფიული პრობლემა.

თავდაპირველად სექსოლოგთა საზოგადოება ორიენტირებული იყო მკურნალობაზე, მაგრამ აღმოჩნდა, რომ მკურნალობა ბოლო ეტაპია. ამიტომ ფუნქციები ასე ჩამოყალიბდა: განათლება, კვლევა და მკურნალობა. პრაქტიკაში ორიენტირებული არა ვართ მხოლოდ სიმპტომზე, ორგანოზე - სექსუალურ მხოლოდ ერექცია არ არის, ის უნდა ავიდეს პიროვნული ღირებულების დონეზე, რაც მხოლოდ განათლებას შეიძლება მოჰყვებოდეს.

დავით ზურაბაშვილი: მე ბოლო ხანებში სოციალური ფსიქიატრიის ასპექტში ვმუშაობ. იგულისხმება ის ურთიერთობა, რომელიც არსებობს მშობლებსა და შვილებს შორის და მათ ურთიერთობა გარემოსთან. პაციენტებს სექსოლოგიური პრობლემებით სპეციალისტებთან ვუშვებთ. სექსუალური განათლების პრობლემაზე რომ ვსაუბრობთ, პირველ რიგში უნდა განისაზღვროს, რომელ ასაკში რა დონის განათლება უნდა მიეცეთ.

თამარ ჩიქვაძე: ჩვენი საზოგადოება ამ თემაზე საუბარს ახლა იწყებს. თითხმეტი წელია, სკოლაში ბიოლოგიის ვასწავლი და ყოველთვის, როცა გამრავლებას ვხსნი, ბავშვებისგან ერთსა და იმავე რეაქციას ვხვდები: უხერხულად აწარმოებენ, წითლდებიან, უცბოდ ხუმრობენ. თუმცა, მთელი წლის განმავლობაში, ვიდრე სხვა თემებზე ვსაუბრობთ, მათი ინტერესი მიმართულია სახელმძღვანელოს ბოლოსკენ, სადაც თემა გამრავლება გამოიხატება. ჩემი მასწავლებლობის პირველ წელიწადს მეც ვიგრძენი უხერხულობა და ბავშვებს ეს თავი დამოუკიდებლად ნასაკითხად მიეცა. მე მოძღვარი მყავს და ეს საკითხი ეკლესიურად მაქვს გააზრებული, თუმცა, მოსწავლეებს ჩემს შეხედულებებს თავს არ ვახვევ, ვუბნები, რომ სასქესო ორგანოები ჩვენი სხეულის ისეთივე ნაწილებია, როგორც ხელ-ფეხი. მათი ხსენებისას ხომ არ ეციინით?!

რა თქმა უნდა, სექსუალური განათლება აუცილებელია, მაგრამ როდეს, სად და რა ფორმით? ეს, მე მგონი, უფროსებსაც სჭირდებათ.

ანდრო კანდელია: გეთანხმებით. მშობლებს ვერ შევუბნებთ, მაგრამ ყვე-

ლა მასწავლებელს არცაა აქვს უფლება, ბავშვს ამ თემაზე ვსაუბროს. ზოგიერთი პედაგოგი უმაღლეს სკოლაში, როცა სტუდენტს ბილეტი “გენიტალიების აგებულება” აქვს, ეუბნება, რომ სხვა საკითხზე გადავიდეს. აი, თქვენ შეძელით, გადაგელობათ უხერხულობა, გეყით რესურსი, მაგრამ ზოგიერთი ამას ვერ ახერხებს. გარდა ამისა, არსებობს ე.წ. სხეულის ენა-მიმიკა, სახის ფერი, მოძრაობა. ბავშვი გრძობს ამას და თუ არ გესმის, რას და რისთვის აკეთებ, შეიძლება ამ ყველაფერმა საინფორმაციო რეაქცია გამოიწვიოს.

აზრათი შემთხვევა მქონია, როცა უფროსების ამ საკითხში ჩარევა ტრადიციული აღმოჩნდა.

ერთ-ერთ სკოლაში, გაუნათლებლობის მიზეზით, დრამატული შედეგი მივიღეთ - ოთხი ოჯახი ერთმანეთს საქმეს ურჩევდა. დამრიგებელს სასპორტო დარბაზში დაუნახავს ოთხი ბიჭი, რომლებიც ტაიფზე ერთმანეთს ეძიძილავენდნენ. ატეხა ერთი ამბავი, “ეს ის იყო”. ჩაერია დირექტორი, დაიწყო გარკვევა, ვინ იყო აქტიური, ვინ - პასიური... ეს არის ტაბუური ბუნებრივი ჰომოსექსუალური ლატენტიური თამაშები. როცა ყველაფერი ჩანაწარდა, დირექტორმა მითხვა, იქნებ მოზარდები და ნაგვიკითხით რამე, რომ გავანათლებოთ. ასეთი მზაობა კარგია, მაგრამ ეს ყველაფერი ხომ მოზარდების თანდასწრებით ხდება?

დავით ზურაბაშვილი: დედებთან ერთად არ შეიძლება დღევანდელ ეროტიკულ ინფორმაციულ ველსა და ადრინდელს შორის. ჩემს თურნალ “სპორტივეცის” გარეკანზე მხატვრული ტანმოვარჯიშის ფოტო, ნახტომში, ყველაზე დიდი ეროტიკა იყო. დღეს კომპიუტერმა ეროტიკული წყარო ისე გააძლიერა... ეროტიკული მასტურბაცია, რომელიც ძალიან მნიშვნელოვანია სექსუალობის სოციალიზაციისთვის, აღარ არის.

ზაალ სამადაშვილი: საინტერესოა, რასაც ვისმენ, მაგრამ აქცენტს ვაქცენტებ იმაზე, თუ როგორ უნდა “განვანათლოთ”, ანუ ფორმაზე. ნებისმიერ ტექსტს, რისი მოყვალაც გინდა, თავისი ფორმა სჭირდება. როგორ მოვეყვებით, რომ ამოცანა შესრულდეს და შემოქმედება მოვახდინოთ. ძალიან კარგი მწერლები უნდა ახორციელებდნენ ამ ამოცანას. სკოლაში კი, რა გითხრობ, დეფიციტია იმ ადამიანებსა, რომლებსაც “გადამდებად” საუბარი შეუძლიათ. განა ბევრია ისეთი პედაგოგი, რომელიც ამას შეძლებს? ბა-

ნალურია, მაგრამ რამდენი შესანიშნავი ლიტერატურული ტექსტი ჩვენ სკოლაში შევადგინეს...

ანდრო კანდელია: მე მგონი, ბავშვები აღარ კითხულობენ. მაგალითად, როცა სტუდენტებთან ოიდიოსის კომპლექსზე ვსაუბრობ, ვხვდები, რომ დიდ ნაწილს თეატრალურ დონეზეც კი არა აქვს ინფორმაცია, არამცთუ ლიტერატურულად და, იძულებული ვარ, დაიჯესტი მივანოლო. ძალიან მცირეა ის ნაწილი, რომელიც საუბრის დროს ხვდება და იჭერს.

თამარ ლებანიძე: ბავშვის წიგნთან მიყვანა მაინც შეიძლება. ჩვენ ავტორიტეტები ვახსენებ... მე ვიცი კარგი უცხოელი მწერალი, რომელიც მოზარდებისთვის წერდა წყვილში - ავტორიტეტულ ფიგურებთან, როკუსიკოსებთან, სპორტსმენებთან ერთად. ის ექვს საინტერესო ბიოგრაფიებს, უკავშირდება ამ ხალხს და მათთან შეთანხმებით წერს, თუმცა, რეალური ავტორი თვითონ არის. მე მაინც ვფიქრობ, რომ წიგნი საუკეთესო მედიატორია. ოთხი წლის წინ ჩვენს წიგნს ახლდა კითხვარი ბავშვებისთვის, რათა გაგვეჩვენებინათ, მიაღწია თუ არა მიზანს. მივიღეთ ბევრი ბარათი, მათ შორის რეგიონებიდანაც და მიხვდით, რომ შრომა წყალში არ ჩავეყვარა. ასეთი წიგნი საჭიროა. მაგრამ პრობლემას ისევ უფროსები ქმნიან, ისინი, ვინც ცდილობს, საკუთარი შეხედულება ბავშვს თავს მოახვიოს და გასაქანს არ აძლევს.

თამარ ჩიქვაძე: ჩემთვის სექსი და სიყვარული გასაყრელია და მართლმადიდებლობაც ამას ქადაგებს. მაგრამ დღეს სხვა ვითარებაა და სხვა ფასეულობები დამკვიდრებია საუბარში. თუნდაც, მოდად (ცუელი შეფასება) “რა სექსუალურად გამოიყურები” რომელსაც მოზარდებიც და მოზარდობის უაპელაციოდ იყენებენ, თანაც, დადებით კონტექსტში. მე არ ვამბობ, რომ ყველაფერი გავამიშვლოთ, დაეტოვოთ რამე ამოსახსენლადაც, მაგრამ ვესაუბროთ.

ზაალ სამადაშვილი: ლიტერატურა იმისთვისაა მონოდედებული, რომ სწორი დამოკიდებულება შექმნას. ბუკი ტექსტი, ლამაზი, ბაბთებიანი, ტომის რომ კონცის... ეს ფანტასტიკურია, თუმცა, სექსზე არ არის საუბარი, მაგრამ ამა, სხვა რა იგულისხმება, თუ არა სიყვარული. დიდი ლიტერატურა ზრდის პატარა გოგონებსა და ბიჭებს. იმ დიდ მწერლებს მოძებნილი ჰქონდათ მინიშნულები ის ფორმა, რასაც ჩვენ განათლებას ვეძებთ, იმიტომ, რომ განათლება სინათლეს ნიშნავს, სულში სინათლეს. მე ვამბობ “განათლება” და არა “ინფორმაცია”.

ანდრო კანდელია: სავსებით, სექსუალური განათლება ძალიან საფრთხილი თემაა და მისი ლოკალურად გადართვა შეუძლებელია. ის ტრადიციული მიდგომა მოითხოვს. წიგნები კარგია, მაგრამ თუ ვერ შევძლებთ, ამ საკითხის სახელმწიფოებრივად მივუდგეთ, ცალკე-კე არაფერი იმუშავებს.

ამას ნინათ ერთმა პაციენტმა, რომელიც ბიზნესშია, მადლიერების ნიშნად, ჩვენი ორგანიზაციისთვის თანხის გადმორიცხვა შემოგვთავაზა. სიხარულით დავთანხმდით და გავუშვადეთ საბუთები. ნაილ და კარგა ხანს აღარ გამოჩნდა. დავეურვე და ამბავი ვკითხე. იცით, რა მიზეზია? ბუღალტრის ეს საბუთი როგორ მიეცე, აქ “სექსოლოგთა ასოციაცია” წერია, იქნებ დასახლება შეცვალეთ(!) ეს კაცი საზოგადოებრივი ავტორიტეტით სარგებლობს. აი, კიდევ, მამა, რომელიც ზრუნავს შვილზე და, მის “გასანათლებლად”, მეგობარს სთხოვს, ქალებში ნაიყვანოს. ისიც მზადაა, დაეზმაროს. მიჰყავს საუნაში, ფულს უხდის ქალბატონს, რომელიც შორსაა გვიძის ან ჰეტერის მდგომარეობიდან და, გამარჯვებული მოზარდის მოლოდინში, მამა-ბიჭები ბიჭის დავეყავებას აღნიშნავს. იქ კი სრული ფრასკია, რომელსაც მამა ბერძნული სიტყვების დონეზე განიცდის. თუმცა, შვილი სრულიად ჯანმრთელია, სრულიად სალი რეაქცია ჰქონდა: მან ვერ შეძლო, აქტი ინსტინქტის დონეზე დაეყვანა, რადგან საუნელი ქალი მთავარი აღმოჩნდა. ასეთია დღეს ჩვენი საზოგადოების დამოკიდებულებისა და განათლების ხარისხი...

დავით ზურაბაშვილი: ძალიან მნიშვნელოვანია ქუჩა, ორი ასპექტით: როგორც მოზარდთა განათლების წყა-

კომპლექსური განვითარების სფერო და მომდევნო სახეობის "ნიტა-ცენტრი"

კულტურა

თბილისის ახალი კინოთეატრი კინომოცვარებას ელის

ხუთშაბათს ამ მოვლენას ვინაო ნრე აღნიშნავს, პარასკევს კი განახლებული კინოთეატრი "ელისო" პირველ მაყურებელს ელის.

B2

აკა მორჩილაძე რუსულ-ქართული ურთიერთობების შესახებ

ბოლოვერ მოსკოვში ორი წლის წინათ, გავლით მოგზავდი. გავლით მოგზავდი-მეთქი, იმიტომ ვამბობ, რომ ორი დღით ვიყავი ერთი გაუთავებელი სამწერლობო მოგზაურობის დროშის ქვეშ.

B2

განათლება

მითი და რეალობა გარმანიაში სწავლის შესახებ

მიუხედავად იმისა, რომ ბოლო წლებში ნაქვე გერმანულ საგანმანათლებლო სისტემას (რომელზედაც გერმანიის მთავრობა წელიწადში 78.67 მილიარდ ევროზე მეტს ხარჯავს) ბევრი კრიტიკოსი გამოუჩნდა, საქართველოს მოქალაქეთათვის იგი მაინც რჩება განსაკუთრებულ ქვეყნად ორი ერთმანეთისგან გამომდინარე მიზეზის გამო: ამ ქვეყანაში ერთობ მაღალგანვითარებული სოციალური პირობებია, თანაც, იქაურ საგანმანათლებლო სასწავლებელთა აბსოლუტური უმრავლესობა სახელმწიფოს ეკუთვნის და მათში სწავლა უფასოა.

B4

უფრთხილდით ქართველ „სტადენტებს“!

ყველას არ გველისსმობ, ოდესღაც ჩემი დიდი მეგობრებიც სწავლობდნენ გერმანიაში. ოღონდ ისინი სწავლობდნენ, თან კარგად - ხალხი ჭრელია. ახლა მხოლოდ ყველაზე ნაქვეული ხალხის შესახებ მოგახსენებ გერმანიაში სასწავლებლად წასვლის მსურველს: ინფორმირებული შეიარაღებულიაო...

B5

სკორტი

ახალი რეკორდი ევროპაში

გასულ უქმეებზე ერთი უნიკალური რეკორდი დამყარდა. შვეიცარიის ჩემპიონატში "ვილმა" 11:3 მოუგო "სენტ გალენს". ეს შვეიცარიის ახალი რეკორდია. წინა მიღწევა დაფიქსირდა 1962 წელს, როცა ფენევის "სერვეტმა" "გრენუშენი" გაანადგურა - 11:2. ლანსიმანია, რომ "ვილი" უძლიერესთა შორის წლებულს გადავიდა და პირველივე სემინში ახალი რეკორდი დამყარა. ამ მოგებით გუნდმა სატურნორო ცხრილში მეოთხე საფეხურზე გადაინაცვლა, მაგრამ ეს სულაც არ იყო ევროპის სტადიონებზე მომხდარი უმნიშვნელოვანესი მოვლენა.

B7

ზვიადარმა ბრანძარი მოიგო

შარშან მოსკოვში, გრანპრის სახით, ძიუდოს ისტორიაში ახალი ფურცელი გადაიშალა. საქართველო სახეობები შეჯიბრებების სიუზით არ გამოირჩევა. შეიძლება ითქვას, რომ, გრანპრის დაარსებით, მდგომარეობა ნაწილობრივ გამოსწორდა. ყოველ შემთხვევაში, ძიუდო ამისკენ ნაბიჯი გადადგა. წლებულს კი ერთი მეორე გრანპირი გამართა. მასში, ისევე როგორც შარშან, ქართველი სპორტსმენებიც გამოდიოდნენ.

B7

ბურბანდისა „დათვიანი“, შაქრიანი

ნარმატებით განგრობობს ასპარეზობას ევროპის რეგიონთა თასზე ბათუმის "დათვიანი". გუმინნი აჭარის რეგიონის სახელით მოსაპარტე გუნდმა გათამაშების მერვედღიანი საფრანგეთის ბურგუნდიის პროვინციის ნაკრები დაამარცხა - 13:9.

B7

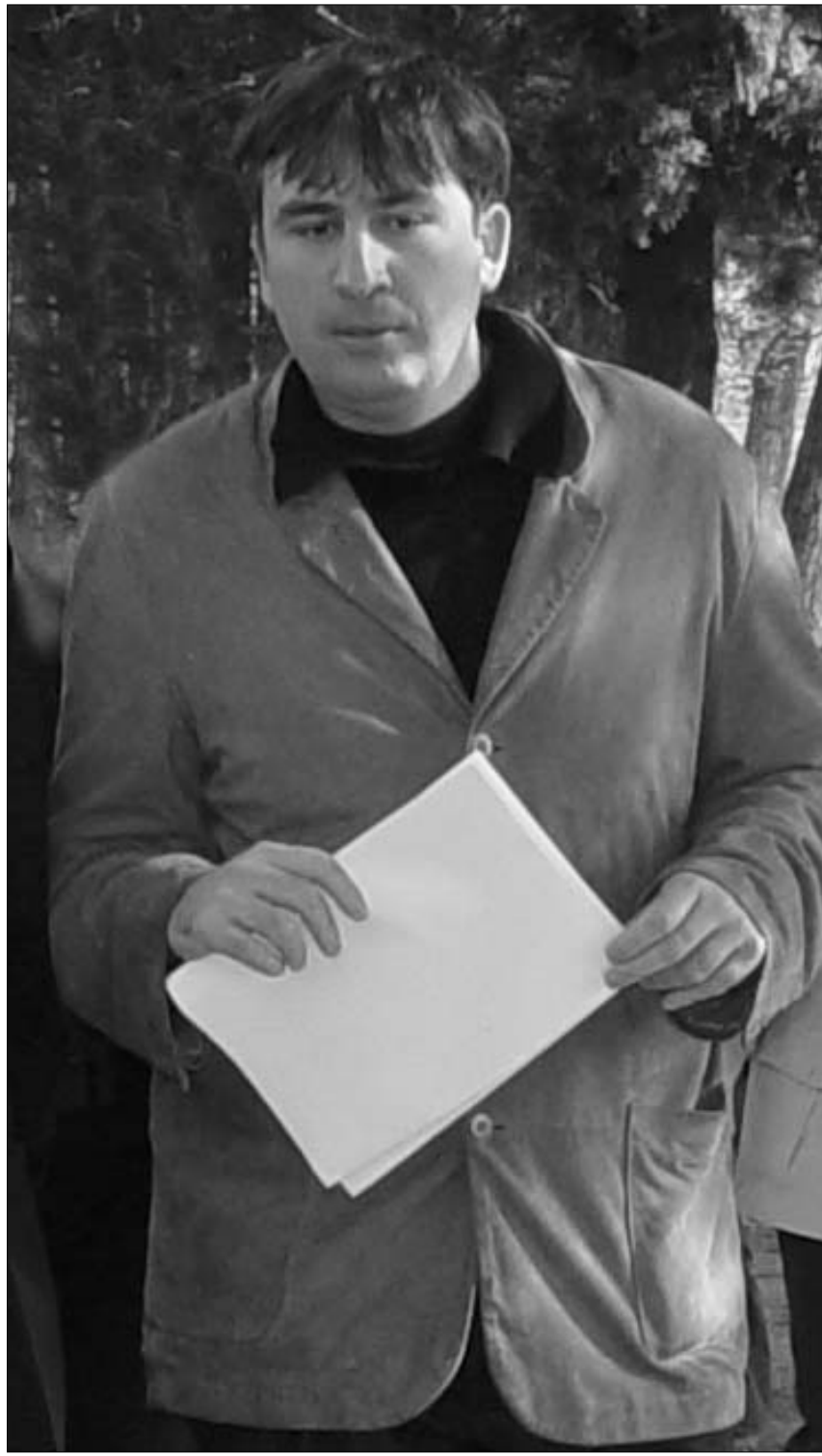
დღის კარსონა

მაია ქალაგანიძე

მიხეილ სააკაშვილი უკვე იყო კანონმდებელიც და აღმასრულებელიც. ახლა მას დიდი სახელმწიფოებრივობის ხელმძღვანელობა და, ძირითადად, მოსახლეობის ყველაზე გაჭირვებული ფენისთვის ყველაზე ყოფითი პრობლემების მოსაგვარებლად მოუწევს შრომა. იქნებ, ფიზიკურიც... ეს მისთვის ახალი ამბულია და, ალბათ, აქაც ისტორიაში ჩასაწერ ნაბიჯებს გადადგამს. თუ ეს ასე იქნება, საკრებულო სულ მალე ერთ-ერთ პოპულარულ (და, იმედია, არა პოპულისტურ) ორგანოდ მოგვევლინება. ხუთთვიანი გარღვევა დასრულდა. საინტერესოა, როგორ იმუშავებენ ერთად კორუფციასთან მებრძოლი ნაციონალისტი სააკაშვილი და ლიბორისტი ყვანია, კორუმპირებულობაში არაერთხელ დადანაშაულებულ, ენერგიულ ქალაქის თავთან. ეს საკითხი დღეს ბევრს სერიოზულად აინტერესებს, ბევრისთვის კი საქილიკო თემად ქცეულა. მიშა სააკაშვილი კორუფციასთან მუშაობას არ აპირებს და აცხადებს, რომ კანონიერი ბურკეტებით შევრძობილება ქალაქში არსებულ ყველა უკანონობას, მათ შორის, მუნიციპალურ სტრუქტურებში მოქალაქეებზე კანონდამრღვევებს. ჭორებსა და ბრალდებებს შეჩვეული ვაზო ზოდელავა კი თავმდაბლად ამბობს, რომ ახალ საკრებულოშიც გამოიძენებია ადამიანები, ვისაც დედაქალაქისთვის სიკეთის მოტანა შეუძლია.

ვანო ზოდელავა

მიხეილ სააკაშვილი

მე ჩემი პრობნოზები მაქვს - ანგოზს ქალაქის თავი ახალ საკრებულოზე

- საკრებულოში საკმაოდ ძლიერი ოპოზიციური ჯგუფი შეიკრება. როგორ აპირებთ მათთან თანამშრომლობას? - ვინც თბილისისთვის სასიკეთოდ იმუშავებს, ყველასთან სათანამშრომლოდ მზად ვარ. - მიუხედავად იმისა, რომ ამ საკრებულოში თქვენთან აშკარად დაპირისპირებული პარტიები და პაროვნებები არიან? - ყველას შეიძლება დაუპირისპირდე, მაგრამ, იმედია, სალი აზრი გაიმარჯვებს. თავად ნახვენ, რა ბიუჯეტია, რა საკითხები წყდება და რისი გავლენა შექმნის მერისა. ალბათ, სალი აზრი გაიმარჯვებს... - როგორ შეხედენ რაიონის გამგებლები, არქიტექტურული და სხვა მუნიციპალური სამსახურები საკრებულოს თავმჯდომარედ მიხეილ სააკაშვილის არჩევას? - მიშას ყველა იცნობს. - ამიტომაცაა საინტერესო. - არ მქონია იმის დრო, რომ ჩემს სამსახურებთან ამ საკითხზე გვემსჯელა. ვინც კარგად ვერ შეხედდა საკრებულოს, იმისი საქმე ცუდად იქნება. - თქვენ "მოქალაქეთა კავშირი" და ავთანდილ ჯორბენაძე აშკარად გადანაშაულებდნენ იმაში, რომ მათი პარტია არჩევნებში დამარცხდა... როგორ გგონია, მთლიანად ქალაქის მუნიციპალიტეტს ხომ არ ემუქრება მოქალაქეთა კავშირის ოპოზიციური ორგანიზაციის დაპირისპირება? - ჯერ ერთი, ჯორბენაძისგან დადანაშაულება არ გამოგია. მეორეც, რა ბერკეტი გვაქვს?! ვიყავი რიგითი "მოქალაქე", რომელმაც მხოლოდ 4 დღით ადრე დაიწყო თავისი უფლებების დაცვა (გახსოვთ, სასამართლოები მიმდინარეობდა). 4 დღეში ყველაფერს ვერ შეძლება "მოქალაქეთა კავშირი". წარმატების იმედი არ უნდა ჰქონოდა... საერთოდ, ეს რთული თემაა. ჩემს გარდა, ყველას შეიძლება დაუსვათ ეს შეკითხვა და გადააბრალოთ "მოქალაქის" მარცხი. გამარჯვებაც კი არ იქნებოდა მერისი დამსახურება, არათუ მარცხი. მერისა არავითარი წვლილი არ მოუძღვის, ეს აბსურდია. - ხუთი თვე საკრებულოს გარეშე იმუშავით. საქმეს აუდიოდით, თუ გიჭირდათ რიგი საკითხების გადაჭრა, მაგალითად, ბიუჯეტის განაწილება? - ჯერ ერთი, საკრებულო წელიწადში ერთხელ ამტკიცებს ბიუჯეტს. ჩვენ ძველი საკრებულოს მიერ ამტკიცებული ბიუჯეტით ვმუშაობდით და ახალი ბიუჯეტის განხილვა ახლა არ უნდა. დღის წესრიგში იყო ბევრი პრობლემა, რაც საკრებულოს უნდა განეხილა. მაგალითად, უკანონო მშენებლობები, გარე ვაჭრობასთან ბრძოლა, პარკინგები... ამ საკითხებში საკანონმდებლო ვაკუუმი. ბევრი საკითხი რჩებოდა ღიად, რადგან საკრებულოს გარეშე არ გვექნოდა მათი გადამწყვეტის უფლება.

მიხეილ სააკაშვილი: მერიის ყველა კორუმპირებულ რიგოვნის დაპირისპირება

- ზოდელავამ მოვილოცათ საკრებულოს თავმჯდომარედ არჩევა? - ვერ მიპოვა და ვერ მომილოცა. მართალი გითხრა, არც ვიცო, მეძებდა თუ არა... ტელეფონით გაა შენობა და უამრავმა სხვა ადამიანმა მომილოცა. - იმთავითვე რატომ არ მოიხსენით პარლამენტის დეპუტატის უფლებამოსილება? - უფლებამოსილების მოხსნაზე მე განცხადება დავწერე. პარლამენტმა ხვალაც და კიდევ ექვსი თვე შეიძლება არ მოიხსნას უფლებამოსილება, მაგრამ ეს არ ნიშნავს, რომ რამეს ვარღვევ. მე ჩემი ვალი მოვიხადე. მოხსნა უკვე პარლამენტის პრობლემაა. კონსტიტუციაში არ წერია, რომ პარლამენტის წევრი არ შეიძლება იყოს საკრებულოს წევრი. საარჩევნო კანონი ორგანული კანონია. იქ კი წერია, რომ საკრებულოს წევრობის კანდიდატს შეუძლია, უფლებამოსილება მოიხსნას არჩევნებამდე ორი დღით ადრე (კ.ო. 30 მანის). ან საკრებულოს პირველსავე სხდომაზე დღის წესრიგის დამტკიცების შემდეგ. დღის წესრიგი კი თავმჯდომარის არჩევის შემდეგ მტკიცდება. ჩემი ოსტიციის მინისტრობის დროს ექვსი თვე მქონდა შეუთავსებლობა, მაგრამ საკითხი არავის დაუყენებია. ასლად აბსურდული 4 წელი ჰქონდა შეუთავსებლობა... ეს ამ პარლამენტში მუდმივი პროცესია. - რამდენად კანონიერად მოქციენ შენგელა, თვედორაძე და ბარამიძე, როცა კენჭისყრაში მიიღეს მონაწილეობა? - მათ თავისი ვალდებულება მოიხადეს და დაცვეს კანონის უკლებლივ ყველა ნორმა. მათ შეეძლოთ, იქ ყოფილიყვნენ და ხმა არ მოეცათ, მაგრამ ისინი მოქციენ ისე, როგორც ავადლებულედათ კანონი. სხვათა შორის, გიორგი თარგამაძეც იქ იყო და დებატებში მონაწილეობას იღებდა, მაგრამ მის შეუთავსებლობაზე არავინ საუბრობს. (ცალკე მინდა აღვნიშნო რეზო შავიშვილის საქციელი. რაც მან გააკეთა, ეს თანამედროვე პოლიტიკაში ცივილური პრინციპების დანერგვას ნიშნავს. შავიშვილი მოვიდა, ხმა მოგვცა, თქვა, რომ მან სხვა პარტია შექმნა და "ნაციონალური მოძრაობის" სახელით საკრებულოში ყოფნის უფლება არ ჰქონდა. შემდეგ კი უფლებამოსილება მოიხსნა. შავიშვილს, შეიძლება, ბევრად მეტი უფლება ჰქონდა ჩემი სიით დასწრების, ვიდრე საკრებულოს წევრისთვის სხვა წევრს. დარწმუნებული ვარ, რომ ეს ადამიანი ყველაზე სასურველი პარტნიორი იქნება ჩვენითვის. - "სოციალისტების" სარჩელის დასაცმა ყოფილად სასამართლოს სამი დღის ვადაა. ამიტომ ხომ არ გადაიტანთ საკრებულოს შემდეგი სხდომა ერთი კვირით? - შეგებულად არ მივეცი "სოციალისტებს" საკრებულოს პირველი სხდომის ჩაშლის საშუალება. "ახალმა გემარჯვენეებმა" სხდომას, რომ გაჩეჩილამე ვერ გადიოდა და დახინძა დატოვეს. თუ ახლა სასამართლო საკრებულოს მუშაობას შეაჩერებს, ამასე უკეთეს

საჩუქარს შევარდნაძე ქართულ რევოლუციას ვერ გაუკეთებს. - როგორ აპირებთ ქალაქის მერთან მუშაობას? - არ ვაპირებ ზოდელავასთან თანამშრომლობას, ეს არ არის სწორი ფორმა. ჩვენ ყველასთან ვიმუშავებთ, ოღონდ ვიმუშავებთ ჩვენი მიზნების განსაზოვრებულად. სხვათა შორის, შევარდნაძესთანაც ვიმუშავებთ. ჩვენი მიზანი შევარდნაძესთან მიმართებაში ბატონი ნათელაშვილის უკვდავი ფორმული დამოხმობა - "შევარდნაძის რეჟიმის დემონტაჟი", ან უფრო სახალხოვად და ქართულად - "თბილისი შევარდნაძის გარეშე". მიუხედავად იმისა, რომ ჩვენ და "ლიბორისტებს" ბევრი რამით განსხვავდებით, გვაქვს ერთობლივი პლატფორმა, რომელთან დაკავშირებითაც ჩვენ ამ დღეებში დავსხდებით და ჩამოყვალბდებით. მინდა ვთქვა, რომ ბატონი ნათელაშვილს, მერიის ყველა კორუმპირებულ იერარქიასთან დაპირისპირებაში, წინასწარ აღუთქვი სრული მხარდაჭერა. - თქვენ შეხება გექნება ძალზე კონკრეტულ პრობლემებთან: წყალი, გაზი, ნაგავი და ა.შ. როგორ აპირებთ ამის მოგვარებას? - პირველ რიგში, მინდა ვთქვა, რომ ჩვენი ხალხის ყოველ შეუძლებელია, ამაში დარწმუნებული ვარ. ნაციონალურ მოძრაობას თავისი შვიდი კომისია ჰყავს, მათ შორის, საქალაქო მეურნეობის, რომელიც, ორი თვეა, ძალზე ინტენსიურად მუშაობს კონკრეტულ პროექტებზე, განსაკუთრებით - უკანონო მშენებლობებზე, წყალმომარაგებაზე, ენერგეტიკაზე... ეს საინტერესო, ინტელიგენტი ხალხია და მათი გამომხატვარები ვაპირებთ წინა ხაზზე. ჩვენ უკვე მზად გვაქვს პროექტები, რომელიც განხორციელებდა. - უკანონო მშენებლობებზე ბრძოლის არცთუ კანონიერი ფორმა შეიძლება არჩეული. ახლა, როცა საკრებულოს თავმჯდომარე ხარო, იგივეს გააკრებელი, თუ სხვა ბერკეტებს გამოიყენებ? - დღეს ავედით მამადავითზე და მიგზავდი, რამდენად მნიშვნელოვანი იყო საკრებულოს მუშაობა. იქ ისეთი მშენებლობები ვაჩაღებულე, რომ სამ-ოთხ თვეში მამადავითი არსადიან ახალ გამონდებდა. ჩვენ მივიღებთ ზონირების ახალ წესებს და ყველა ასეთ მშენებლობას, უბრალოდ, ავკრძალავთ. - უკვე უკანონოდ პრივატიზებულ მიწებთან დაკავშირებით რა ზომების მიღებას აპირებთ? - უკვე უკანონოდ გაყიდულ მიწებზე ხეს არ მოგავტყენებთ და სახლს არ ავაშენებენებთ. - დიდიხუროს ამ ერთ კვირაში უკვე მეორედ უთხრეს უარი რეგისტრაციაში გატარებაზე... - ჩვენ სასამართლოში ვიჩივლებთ. დღეს იყო არგუმენტი, რომ ის ხიდებს აფეთქებდა და ა.შ. სინამდვილეში, ეს იყო ხელისუფლების იაფფასიანი შურისძიება იმის გამო, რაც საკრებულოში მოხდა.

აპა მორაილანის სკატი ბოლო ყოფნაზე

ბოლოჯერ მოსკოვში ორი წლის წინათ, გავლით მოხვდით. გავლით მოხვდით-მეთქი, იმიტომ ვამბობ, რომ ორი დღით ვიყავი ერთი გაუთავებელი სამწერლო-ბო მოგზაურობის დროშის ქვეშ. მანამდე დიდებული ქალაქებში დაგვატარებდნენ და მოსკოვიც ჩვენს ზნაზე იყო, თავის ასევე სამწერლობო შესხვედრებით.

რალა დაგვიმალათ და მოსკოვში ყოფნა სულაც არ მინდოდა, მაგრამ ამ მოგზაურობის კონტრაქტი გულისხმობდა, რომ ორი დღით უნდა გავჩერებულყავით და უხერხული იყო რამეების ნამოსწყება, აი, აქ არ მინდა და იქ მინდათქო. ისე არ მინდოდა, რომ ერთი რაგულზეც გამოეთვერი იქ ჩასვლამდე. იქაურ გაზეთებში მაინც ასე დასწერეს, მწერალთა ერთობა კი არა, სპორტული იერის ლოტები გვეწვევივნენ.

მოგვათავსეს სწორედ იქ, სადაც "მიზნის" გმირები ცხოვრობენ და გაცქქეროდნენ ფანჯრიდან პირდაპირ კრემლს. სართულის მორიგეს თეთრი ხალაით ეცვა, ვითომ ექთანე ყოფილიყო. ისე, კარგი ბები იყო, ყველაფერს მიგასწავლიდა, სამწერლობო სემინარები და დისკუსიები იმართებოდა, ბოლოს კიდევ ლუჟკოვიც დაგვატოვებოდა. ცხადია, ყველაფერი გავაცდინე, და ვიფიქრე, ამ ორ დღეს სასტუმროს ჰოლოში გავატარებ-თქო. სასტუმროს ფოიეში სათამაშო ავტომატები დიდგვითა და იქ პოკერის თამაშში გამაყვავდა დრო. კარგი ბიჭებიც გავიცანი: სამსახურივით ჰქონდათ - დილით მოვიდოდნენ და რომ იყოდით, მალამბებზე მოგებით მიდიოდნენ. ერთ ორ დღეს რომ გავჩერებულყავი, მეც მასწავლიდნენ როგორ უნდა მოემყო. ის პირველი დღე ამგვარ დროის კვლავ და რუსული გაზეთების კითხვაში გავატარე, მეორე დღით კი ვიფიქრე, მოდი ამ წითელ მოედანზე მაინც გავივლი მეთქი. იქ რომ ისტორიული მუზეუმი, ის ადრეც მიყვარდა.

გადავედი მოედანზე, მივედი მუზეუმში და ვიყიდე უცხოელის ბილეთი. ცალ-ცალკე იყო, რუსისა და უცხოელისა. მიზნობრივი გამოგონა იყო, ნიკოლოზ პრევილის დროის საგნები, სამოსი და თოვ იარაღი. თვითონ ამ ნიკოლოზის მუნდირებიც კაცი, პატარა კაცი ყოფილა, თუ ვინმე კერავდნენ არ ვიცი. დიდი მამაცობის იყო, ადვილი დატანობის, მაგრამ გონება-ჭკუით რუსის პოლკოვნიკს ვერ გასცდებოდა. მე მაშინ ისე დაგატყვე, რომ მოდიმი იყო, ლენინგრაძშიც უფდას აქამდე სადაღაც შენახული ძეგლი. ზედა სართულში სტალინის კიტელი იყო, მაგრამ მაინც ნიკოლოზზე ვიქვიტ. ერთხელ იუნკერების დასათავაირებლად მისულა და იქაურ გენერალს ერთი მოწაფე გამოურჩევია, აი, ყველაზე ნიჭიერი და ჭკვიანი. ამპირატურის (რუსგულურად ასე ითქმის) კი მოუგია, მე ჭკვიანები არა მჭირდება, მორიღები მჭირდებათ. ახ, რა პოემებს უწერდნენ, პეტრე პირველი გავგიცოცხლდა და ტახტზე გვეყავსო. ასეთ კაცზე გავცნობდიოთ და რას აღარ ამბობდნენ. რა პეტრე იყო, კარგად გამომჩნდა. ძალის ძალღერილი სიკვდილი, წვიმამი დადებულ მოკლულ ლერმონტოვზე ეთქვა. თბილისში ეტლი გადაუბრუნდა ახლა რო ლაგუნა ვერცა სადაღაც იქ და გადაწარა. მოკლედ, ჩემის ვინორ გაგებით, დავტყე, რომ მოდაში შემოჰყავდა. ლენინგრაძშიც ტყუილა არ დაუდგამდნენ ცხენიან ძეგლს. მგონი მისი ძეგლი იყო, რა ვიცი. სხვას ვის დაუდგამდნენ, მაგის მეტს. დღესაც მაგისი რუსეთია, ნიკოლოზა, რომელიც ითქმის პეტრეა და ის პეტრეც, რო გათხრათ. . .

კარგი, ეს მუზეუმი პატრონად დავათვალიერე და გამოვბოდიხდი გარეთ. გამოვეცი წითელ მოედანსა, გაგხდენ ლენინსა, კედლის საფლავებსა და მოვადექი აქეთ "ლოზნოე მესტოს". ეს ადრევე მქონდა ნანახი და გამეგონა, რომ დამწამაგებებს აქა სჭირდნენ თავს. ესაც არ ვიცი ნესიერად, მაგრამ, რუსებში მომწონს "რუსკი ბუნტ" და ამ "ლოზნოე მესტოსკენაც" იმიტომ ვამინია ველომა, რო ვფიქრობდა, ეგება ემელკა პუგაჩოვი აქ დაეხვას მეთქი. ემელკაზე რამეები ნამიკითხავს და ნარმოვიდნენ, ნეტავ თუ პაროლა აქ იყო ის ამბავი-თქო.

მივედი და დავდექი. ხალხი უტრეპობდა, ინტელბიტც, სხვათა შორის. მოვიდა ხნერი რუსი, კარგი სათვალთო, ჭლარა თმით, "ლაკოსტის" მწვანე მაიკით. კი, კულტურული კაცი, ტანდაბალი, მაგრამ ასე უთქვიათ და ინტელბიტც. მოყვება სამი -ოთხი წლის გოგო, კრასავიცა შეიღობილი და ათავალიერები-ნებს. არც არის დიდი სათვალთო, ოდნავ რომ თვალს დაეხვებოთ, კარგად ნაშენი მომრგვალებული ყურა და ეუხნება, ეს ხნერი კაცი შეიღობილია, აი, ლობნოე მესტორო. ეგ რა არის, ბავშუს, ცხადია, აიტეტერესებს. რა არისო და სიტყვისტყვეით ასე უთხრა: ვოტ პაიმეფ შამილა ბასაევი, ი კახნი იყო ტუტცესმ მიროში.

შამილა ხომ გაგვიათ? და იმაზე თქვენი აზრიც გეცნებათ. მაგრამ ეგებ ამ ბაბუაზეც გეცნეთ აზრი, სამი ოთხი-წლის სასაირონოდ გამოყვანილი შვილი-ვილს რომ ზრდის. კი არ უთხრა, აქ ძველ დროში დამწამაგებებს სჯიდნენო. არა, აი, აქ მოჭრილი თავს ჩვენი ხალხის მტრებსაო. ყველა ერთად მოეჭრიოთ, მე და შენი, ჩვენი, დედანულიანაო.

კიდევ არიან ჩემად, თორემ ემელკამ კი თქვა, ბახალა დამიჭირეთ, თორემ ყვაგი ცაშიაო. ის ყვაგი მე იქ ვერ ვნახე, ნიკოლოზის მუნდირები კი იცოცხლე. მე კიდევ ნამოვიდი და დავტყევი ავტომატებთან, პოკერის სათამაშოდ. შორიახლოს გოგო იჯდა, მკლავზე და ლაკონი ხელიკი ეხატა. ზუსტად ისე იყო, როგორც ძველ ფილმშია. ა ტამე შენმინა კურილაო.

შებნელებულზე ნამოვიდით, ბელარუსსკი ვაგზლიდან. მგონი ეგ ვაგზალი იყო. პერონზე რომ მარქსის და ლენინის ბიუსტები დგას. აღარ ვიცი, კიდევ როდის მოხვდები იქა, არ მირჩევენ, წერულვაში გაქსო.

კალენდარი

5 ნოემბერი

"მე არ ვარ კინო-ვარსკვლავი, მე მსახიობი ვარ. ვარსკვლავობა სამიზნად ყალბ ცხოვრებას ნიშნავს, ცხოვრებას ვარსკვლავობისთვის ყალბი ღირებულებებით. მსახიობები კი უფრო დიდ ხანს რჩებიან. მათთვის ყოველთვის მოიძებნება შესანიშნავი როლი," - ასე ფიქრობდა ქალი, რომელიც, გრეტა გარბოსა და მერლინ დიტჩისთან ერთად, სილამაზის ეტალონი სიცოცხლეშივე გახდა. თუმცა, ვივინე ლი თავის ბრწყინვალე გარეგნობას საუკეთესო სახასიათო როლების შექმნისთვის იყენებდა და არად დაგიდევდათ კომპლიმენტებს, რომლებიც მხოლოდ მის გარეგნულ მშვენიერებას შეეხებოდა.

თანამო მისი ბედისხერა შვიდი წლის ასაკიდან გახდა. სანამ ხელოვნების სამეფო აკადემიაში სწავლას დაასრულებდა და პირველ კინო-როლს მოიპოვებდა, დაქორწინდა და ქალიშვილი გააჩინა. პირველი ნარმატება სასცენო როლმა მოუტანა. სპექტაკლზე ის ალექსანდრე კორდან აღმოაჩინა და

კონტრაქტიც გაუფორმა. ასე ითამაშა პირველად ლორენო ოლივიერის ერთად ფილმში *Fire Over England* და ასე დაიწყო მეოცე საუკუნის ერთ-ერთი ყველაზე ლამაზი სიყვარულის ისტორია...

"ქარნალბულნი" ლიმ 1936 წელს ნაიკითხა და მამინე მონუნდა, სკარლეტ ო'ჰარას ხასიათს მისი როლის განსახიერებები ჩანდებოდა. მიზანს მიიღწია და ბრწყინვალედ შესრულებული როლისთვის კინო-აკადემიის ვოლდოც მოიპოვა. ამ ქალზე ვივინე ლი ამბობდა: "მგონი, მაქვს ერთი თვისება, რაც სკარლეტისგან განსხვავდება. ეს ოემორის გრძობაა. და იმედი მაქვს, მას აქვს ერთი თვისება, რომელიც მე არასრულს მქონია - ეს ეგოიზმი".... შემდეგ იყო უკვე გახმაურებული ნამშეყვრები - "ვატრისონის ხიდი", "ლედი ჰამილტონი" და მეორე "ოსკარი" ფილმისთვის *A Streetcar Named Desire*.

მეოცე საუკუნის კლასიკური კინოს მშვენიება, საოცარი ბიოგრაფიის მქონე მსახიობი-ქალი, ვივინე ლი 1913 წლის 5 ნოემბერს დაიბადა. ის 53 წლის ასაკში, 1967 წლის 7 ივლისს, ტუმბერკულიოზით გარდაიცვალა. მეორე დღეს, მსოფლიო პრესის ყველაზე მნიშვნელოვანი სათაური ასე უწერდა: "ვივინე ლი მკვდარი იპოვეს"...

კულტურული დივერსია

საქართველო-რუსეთის "კულტურული" ოფიციალური ურთიერთობების ფონზე

მოსკოვში, ალბათ, საქართველოზე მორიგ გამარჯვებას ზეიმობენ. ამჯერად რუსულმა მოუ-ბიზნესმა აჯობა ქართულს: "ნორდ-ოსტის" გახმაურებული მოვლენების შემდეგ ჯორჯ ბენსონის ორივე მოსკოვური კონცერტი უცვლელი რჩება, ამერიკელი მუსიკოსის აღმოსავლური ტურნე კი, "მსოფლიო პოლიტიკური კლიმატის" გამო, თბილისის გარეშე დაიწყება. ბენსონს საქართველოში ჩამოსვლა ქართველმა ბიზნესმენმა არ ურჩია.

პერა ნაფარაძე

ინფორმაცია, რომ ბენსონი თბილისში ველარ ჩამოდიოდა, ჯერ კიდევ გუშინწინ საღამოს გახმაურდა. მოსკოვში მომხდარი ტერაქტების გამო, ბენსონის ჩამოსვლასთან დაკავშირებული ეჭვის მიუხედავად, ეს ინფორმაცია ქართული მუსიკალურ-კულტურული საზოგადოებისთვის მიულოდნელი იყო. კონცერტის ორგანიზატორი "ისთერნ პრომოუსენი" შეეცადა, საზოგადოება სიტუაციაში გაეკვირა - კომპანიის გუშინდელი პრეს-კონფერენციის მიზნით ეს იყო. თუმცა, სხვადასხვა დამადასტურებელი მტკიცებულებების მიუხედავად, სამწუხაროდ, ყველაფერი მაინც ცოტა ბუნდოვანია.

ხშირ შემთხვევაში, რამდენადაც პოლიტიკა მოკლებულია კულტურას, იმდენადაც კულტურა პოლიტიკაში ხორციელდება. საქართველო-რუსეთის ურთიერთობებში ამის ყველაზე არგუმენტირებული მაგალითია. მართლაც ამ გაზაფხულშიდამი მოყოლებული, რუსეთის ძალგანებისა და ოფიციალური ნარმომადგენლების საქართველოსადმი ყოველ მუქარას ქართველი "კულტურული" მოღვაწეების მხრიდან რუსეთისადმი კეთილგანწყობილი უსტუბები მოჰყვა. სულ რამდენიმე თვის განმავლობაში სამი ფესტივალი მიეძღვნა ქართულ-რუსულ ურთიერთობებს; გაიმართა სხვადასხვა კულტურულ-შემოქმედებითი საღამოები მხოლოდ იმის საილუსტრაციოდ, რომ ამ ორ ერსა და ქვეყანას შორის ყველაფერი რიგზეა, რომ ძალიან გვიყვარს ერთმანეთი და ა.შ. რეალურად კი, ჩვენი მეზობლები დივერსიას ახალი ეფექტით, კულტურის სფეროდანაც ცდიან - ყოველ შემთხვევაში ასეთი, საკმაოდ არგუმენტირებული სურათი დაიხატა გუშინდელ პრეს-კონფერენციაზე.

"სამწუხაროდ, ეს ინციდენტი სცდება ორ კერძო კომპანიას შორის ურთიერთობას და ქვეყნების, კონკრეტულად რუსეთისა და საქართველოს ურთიერთობების რანგშია აფეხინილი", - თქვა მომხდარის კომენტარებისას "ისთერნ პრომოუსენის" გენერალურმა დირექტორმა, მიშა გიორგაძემ. ასეთი დასკვნის საფუძველზე მას, როგორც ჩანს, ის დიკუმენტა-

ჯორჯ ბენსონი

ცია აძლევს, რომელიც გუშინვე მასმედის ნარმომადგენლებს გავაცნო. ყველაფერი შემდეგი თანმიმდევრობით ნარმომადგენლებს - როგორც ცნობილია, ექვს ნოემბერს ფილარმონიის კონცერტით ჯორჯ ბენსონი იწყებდა აღმოსავლურ ტურნეს, რომელიც რვა დეკემბერს ავსტრალიაში დასრულდება (სხვათა შორის, რამდენიმე დღის წინათ "24 საათი" წარმოადგინა მისი "24 საათი" ნაშრომი ინტერნეტით გავრცელებული ინფორმაციის შესახებ, რომელიც აღმოსავლეთში ბენსონის კონცერტების ჩამოსვლას შესახებ ტყუილი იქნებოდა). თბილისის შემდეგ, შვიდ და რვა ნოემბერს, დაგეგმილი იყო ბენსონისა და მისი ჯგუფის კონცერტები მოსკოვში: მსხვილი ვეროპულა სავაჭრო ცენტრის "კროკუს სითის" გახსნაზე და კრემლის დარბაზში. მოსკოვში მომხდარი ტერაქტის მიუხედავად, ამერიკელ მუსიკოსს არცერთ პროექტზე არ უთქვამს უარი, ბენსონის სააგენტო სრულ სამზადისში იყო და ფრანკფურტში გააგზავნეს კიდევ საკუთარი აპარატურა; ორ ნოემბერს კი თბილისში ბენსონის ტექნიკურ პერსონალს ელოდნენ. პირველ ნოემბერს მიშა გიორგაძე იღებს ელექტრონული ფოსტით ბობ ზივერსის, ჯორჯ ბენსონის პირადი აგენტის წერილს. მანამდე "ისთერნ პრომოუსენის" სახელზე კრემლის კონცერტის ორგანიზატორებისგან მოდის წერილი, რომლითაც ისინი ქართველ კოლეგებს აუწყებენ თბილისის კონცერტის ჩამოსვლას შესახებ და თან უზრთვენ ბობ ზივერსის მათემატიკა გავხანოლ წერილს. როგორც

ირკვევა, ბენსონის სააგენტოს წარმომადგენლობა აქტიური წერილობითი კავშირები ჰქონდა ბენსონის მოსკოვური კონცერტების ორგანიზატორებთან. ერთ-ერთი ასეთი მიმონის კონცერტით ჯორჯ ბენსონი იწყებდა აღმოსავლურ ტურნეს, რომელიც რვა დეკემბერს ავსტრალიაში დასრულდება (სხვათა შორის, რამდენიმე დღის წინათ "24 საათი" წარმოადგინა მისი "24 საათი" ნაშრომი ინტერნეტით გავრცელებული ინფორმაციის შესახებ, რომელიც აღმოსავლეთში ბენსონის კონცერტების ჩამოსვლას შესახებ ტყუილი იქნებოდა). თბილისის შემდეგ, შვიდ და რვა ნოემბერს, დაგეგმილი იყო ბენსონისა და მისი ჯგუფის კონცერტები მოსკოვში: მსხვილი ვეროპულა სავაჭრო ცენტრის "კროკუს სითის" გახსნაზე და კრემლის დარბაზში. მოსკოვში მომხდარი ტერაქტის მიუხედავად, ამერიკელ მუსიკოსს არცერთ პროექტზე არ უთქვამს უარი, ბენსონის სააგენტო სრულ სამზადისში იყო და ფრანკფურტში გააგზავნეს კიდევ საკუთარი აპარატურა; ორ ნოემბერს კი თბილისში ბენსონის ტექნიკურ პერსონალს ელოდნენ. პირველ ნოემბერს მიშა გიორგაძე იღებს ელექტრონული ფოსტით ბობ ზივერსის, ჯორჯ ბენსონის პირადი აგენტის წერილს. მანამდე "ისთერნ პრომოუსენის" სახელზე კრემლის კონცერტის ორგანიზატორებისგან მოდის წერილი, რომლითაც ისინი ქართველ კოლეგებს აუწყებენ თბილისის კონცერტის ჩამოსვლას შესახებ და თან უზრთვენ ბობ ზივერსის მათემატიკა გავხანოლ წერილს. როგორც

ირკვევა, ბენსონის სააგენტოს წარმომადგენლობა აქტიური წერილობითი კავშირები ჰქონდა ბენსონის მოსკოვური კონცერტების ორგანიზატორებთან. ერთ-ერთი ასეთი მიმონის კონცერტით ჯორჯ ბენსონი იწყებდა აღმოსავლურ ტურნეს, რომელიც რვა დეკემბერს ავსტრალიაში დასრულდება (სხვათა შორის, რამდენიმე დღის წინათ "24 საათი" წარმოადგინა მისი "24 საათი" ნაშრომი ინტერნეტით გავრცელებული ინფორმაციის შესახებ, რომელიც აღმოსავლეთში ბენსონის კონცერტების ჩამოსვლას შესახებ ტყუილი იქნებოდა). თბილისის შემდეგ, შვიდ და რვა ნოემბერს, დაგეგმილი იყო ბენსონისა და მისი ჯგუფის კონცერტები მოსკოვში: მსხვილი ვეროპულა სავაჭრო ცენტრის "კროკუს სითის" გახსნაზე და კრემლის დარბაზში. მოსკოვში მომხდარი ტერაქტის მიუხედავად, ამერიკელ მუსიკოსს არცერთ პროექტზე არ უთქვამს უარი, ბენსონის სააგენტო სრულ სამზადისში იყო და ფრანკფურტში გააგზავნეს კიდევ საკუთარი აპარატურა; ორ ნოემბერს კი თბილისში ბენსონის ტექნიკურ პერსონალს ელოდნენ. პირველ ნოემბერს მიშა გიორგაძე იღებს ელექტრონული ფოსტით ბობ ზივერსის, ჯორჯ ბენსონის პირადი აგენტის წერილს. მანამდე "ისთერნ პრომოუსენის" სახელზე კრემლის კონცერტის ორგანიზატორებისგან მოდის წერილი, რომლითაც ისინი ქართველ კოლეგებს აუწყებენ თბილისის კონცერტის ჩამოსვლას შესახებ და თან უზრთვენ ბობ ზივერსის მათემატიკა გავხანოლ წერილს. როგორც

ირკვევა, ბენსონის სააგენტოს წარმომადგენლობა აქტიური წერილობითი კავშირები ჰქონდა ბენსონის მოსკოვური კონცერტების ორგანიზატორებთან. ერთ-ერთი ასეთი მიმონის კონცერტით ჯორჯ ბენსონი იწყებდა აღმოსავლურ ტურნეს, რომელიც რვა დეკემბერს ავსტრალიაში დასრულდება (სხვათა შორის, რამდენიმე დღის წინათ "24 საათი" წარმოადგინა მისი "24 საათი" ნაშრომი ინტერნეტით გავრცელებული ინფორმაციის შესახებ, რომელიც აღმოსავლეთში ბენსონის კონცერტების ჩამოსვლას შესახებ ტყუილი იქნებოდა). თბილისის შემდეგ, შვიდ და რვა ნოემბერს, დაგეგმილი იყო ბენსონისა და მისი ჯგუფის კონცერტები მოსკოვში: მსხვილი ვეროპულა სავაჭრო ცენტრის "კროკუს სითის" გახსნაზე და კრემლის დარბაზში. მოსკოვში მომხდარი ტერაქტის მიუხედავად, ამერიკელ მუსიკოსს არცერთ პროექტზე არ უთქვამს უარი, ბენსონის სააგენტო სრულ სამზადისში იყო და ფრანკფურტში გააგზავნეს კიდევ საკუთარი აპარატურა; ორ ნოემბერს კი თბილისში ბენსონის ტექნიკურ პერსონალს ელოდნენ. პირველ ნოემბერს მიშა გიორგაძე იღებს ელექტრონული ფოსტით ბობ ზივერსის, ჯორჯ ბენსონის პირადი აგენტის წერილს. მანამდე "ისთერნ პრომოუსენის" სახელზე კრემლის კონცერტის ორგანიზატორებისგან მოდის წერილი, რომლითაც ისინი ქართველ კოლეგებს აუწყებენ თბილისის კონცერტის ჩამოსვლას შესახებ და თან უზრთვენ ბობ ზივერსის მათემატიკა გავხანოლ წერილს. როგორც

კვლეპ „ელისო“

თბილისის ახალი კინოთეატრი კინომოყვარულებს ელის

ხუთშაბათს ამ მოვლენას ვიწრო წრე აღნიშნავს, პარასკევს კი განახლებული კინოთეატრი "ელისო" პირველ მაცურებელს ელის.

ანა კორძაძე-სამადაგვილი

სწორედ "ელისო" ერქვა თბილისელებისთვის ერთ-ერთ ყველაზე საყვარელ დარბაზს. სახელწოდება "კომკავშირელი" საბჭოეთის ხანის გადმონაშთია. ამ შემთხვევაში ელისო არც დირექტორის ცოლისა და არც არქიტექტორის ქალიშვილის სახელი არაა, კინოთეატრს ასე პირველი სრულმეტრაჟიანი ქართული ფილმის, ნიკოლოზ შენგელაიას "ელისოს" პატივსაცემად ჰქვია.

უკანასკნელმა ათწლეულმა, ისედაც არცთუ საუცხოო მდგომარეობაში შემონახული დარბაზი, საბოლოოდ გააჩანაგა. ბოლოს მეც ასეთად მასსოვდა, რაღაც უცნაური, ნახევრადპროგრამირებული რეპერტუარი და დამამშვიდებელი წარწერით, დარბაზი თბებაო.

ამჟამად ყველაფერი გარემონტებულია და ძალიან ლამაზი: უახლესი ტექნიკით აღჭურვილი კინოდარბაზი, სადაც რბილი სავარძლები დგას; ბარი, რომელშიც ჩამოჯდომა და ყავის დალევა შეიძლება; თანამედროვე ინტერიერი, კინომსახიობთა პორტრეტებით დამშვენებული კედლები. ბატონმა დავით მარმა, "ელისოს" დირექტორმა, ღიმილით მითხრა, "ილუზიონივით" გამოგვიყვია, სულ ჩვენი თბობის მსახიობთა პორტრეტებითა, მაგრამ ამასაც ხომ თავის ხიბლს აქვს! ისევე, როგორც სხვა თბილისურ კინოთეატრებში, აქაც ქართულ ენაზე დუბლირებული ფილმების ნახვას შეეძლება. თუმცა, განსხვავებები მაინც არსებობს.

პირველ რიგში - მართალია, ამ პუნქტზე კინოთეატრის მესვერები უყრდნობდნენ მაინცდამაინც არ ამახვილებენ - ფილმის ნახვა "ელისოში" შედარებით იაფი სიამოვნებაა, რაც

კინოთეატრი "ელისო"

ალბათ მისი მუდმივი მაცურებლის რაოდენობას გაზრდის და არამარტო აღმაშენებლის გამზირის მიდამოში მცხოვრებს, არამედ მიული ქალაქის კინომოყვარულებსაც მიიზიდავს. გარდა ამისა, - ეს, ცხადია, ბევრად უფრო მნიშვნელოვანია, - "ელისოს" ე.წ. "არტ-ჰაუსის" სპეციალიზაცია შეეძლება. თუმცა, განსხვავებები მაინც არსებობს.

საქმე ის გახლავთ, რომ დღის სეანსებზე, რომლებიც 1, 3, 5 და 7 საათზე იწყება, "ელისოში" ისეთსავე

ფილმებს აჩვენებენ, როგორსაც თბილისის სხვა კინოთეატრებშიც ნახავთ. ამ რეპერტუარში საბავშვო ფილმებიც შედის. ხოლო რაც 9 და 11 საათთან სეანსებს შეეხება, კინომოყვარულებს საავტორო, ე.წ. "კარგი ფილმების" ნახვის შესაძლებლობა ექნებათ. ეს, ძირითადად, არაკომერციული ფილმებია, მაგალითად, ალმადოვარის, გაი რიჩის და სხვათა შემოქმედება. უფრო დასაკონკრეტებლად ბ-ნმა დავით მარმა ფილმი "ამელი" მოიყვანა მაგალითად. მისი თქმით, "ელისოს" ეს სპეციალიზაცია, "არტ-ჰაუსი", ერთგვარი შუა-

ლეღური შრე იქნება მასობრივ კინოსა და იმ ფილმებს შორის, რომელთაც, ვთქვათ, "ფსიქოში" გვთავაზობენ. გარდა ამისა, ფილმის გაშვების ერთ-ერთი პირობა ისიცაა, რომ სურათი ახალია, ანუ რეტროსპექტივებს "ელისოში" ადგილი არ ექნება.

მამ, ვენციონი "ელისოს". ოფიციალურ გახსნის დღეს, პარასკევს, ორი სხვადასხვა სურათის ნახვას შეეძლება - "გზა არაფორსიკენ" და "პოლიციური დასასრული". იმედია, ვისამოვნებთ. და საერთოდ, იმედია, თბილისში "კინოში სიარული კულტურა" აღდგება. ვნახთ.

შეავსეთ ანკეტა და გამოგვიგზავნეთ

გთხოვთ, შეავსოთ გარკვევით. **პლანა უფასოა.**

სამგობალი კომპანია "რუსთავი 2" არ არის ვალდებული, გაეცნოს მითითებულ თუ არა მონაწილეთა შორის "ხალხის პირისპირ" თქვენი პირადი მონაწილეობის, დამატებითი გაცემის, მოწოდებით ან ანკეტის შედეგით თქვენ მონაწილეობის შორის "ხალხის პირისპირ" წესებს და პირობებს.

ანკეტა გამოგვიგზავნეთ ფოსტით ან მოიტანეთ მისამართზე:

სამაგისტრო კომპანია "რუსთავი 2",
ტელევიზორი "ხალხის პირისპირ",
ვაჟა-ფშაველას 45, 300077 თბილისი

კონკურსანტები ტელევიზორისთვის "ხალხის პირისპირ" შეირჩებიან ანკეტის საფუძველზე, ამიტომ გთხოვთ, ყურადღებით შეავსოთ ანკეტა.

სახელი და გვარი

ოჯახური მდგომარეობა:
დაქორწინებული, დაუქორწინებული, გაყრილი, ძმრები

მისამართი:

შვილები: (თუ გააქვთ)

საფოსტო ინდექსი:

განათლება:
საშუალო, უმაღლესი, ტექნიკური

სამონეტარო ტელეფონის ნომრები:

პროფესია:

ასაკი:

საფუძვალ ადგილი

დამხმარე კატეგორია: (გთხოვთ კატეგორია, რომელიც აკრძალავს თქვენს მონაწილეობას მონაწილეობაში, სწავლებაში ან ცხოვრებაში, ან 60-იანი წლების შესას, და ა.შ.)

შინაური ცხოველები: (თუ გააქვთ)

თქვენი ინტერესები და ჰობი:

შეხვედრებართ თუ არა, პირადად, ცნობილ ადამიანს? ვის, სად და რა დროს?

როგორ გაატარებდით თქვენს იდეალურ დღეს?

გიყვართ თუ არა მოგზაურობა? (თუ მოგზაურობით საერთაშორისო ბარში და სად?)

არჩევანი რომ გქონდეთ, რომელ ცნობილ ადამიანთან ისურობდით შეხვედრას, სად წახვიდოდით მასთან ერთად და რატომ?

როგორი სატელევიზიო გადაცემები მოგწონთ და რატომ?

არჩევანი რომ გქონდეთ, სად წახვიდოდით სამოგზაუროდ და რატომ?

რომ შეგეძლოთ მხოლოდ ერთი რამის შეცვლა საქონარ გარემოებას ან ხასიათში, რას შეცვლიდით და რატომ?

როგორი თქვენი საყვარელი მხარეა და საყვარელი ლიტერატურული ნაწარმოები?

გაქვთ თუ არა მიწა, რომლის მიღწევაზეც ოცნებობთ?

რომ შეგეძლოთ მხოლოდ ერთი ნაბიჯის ასრულება, რას ინატრებდით და რატომ?

როგორი მუსიკა გიტყვებთ და თავად გაქვთ თუ არა მუსიკალური ნიჭი?

გიგონდებიათ ან გაგიკვირებიათ თუ არა ისეთი რამ, რითაც აწყობთ?

თქვენი აზრით, რომელ ზღაპარულ პერსონაჟს აკვებდით ყველაზე მეტად და რატომ?

რა ჟანრის ფილმები მოგწონთ და რომელი თქვენი საყვარელი ფილმები?

გაქვთ ან გქონიათ თუ არა რაიმე მემკვიდრე? კონკრეტულად რა?

ფილმი რომ გადაეღოთ თქვენზე, რომელი ცნობილი მსახიობი შეასრულებდა თქვენს როლს?

გამოსულხართ თუ არა ტელევიზიით? (თუ კი, რომელი და რა ადგილით?)

გაქვთ თუ არა უჩვეულო ნიჭი? (მაგალითად, შეძლებთ თუ არა სხვებით განიკითხოთ "შინაური ცხოველები" ან ასეთი რამეები ფილმების გარეშე?)

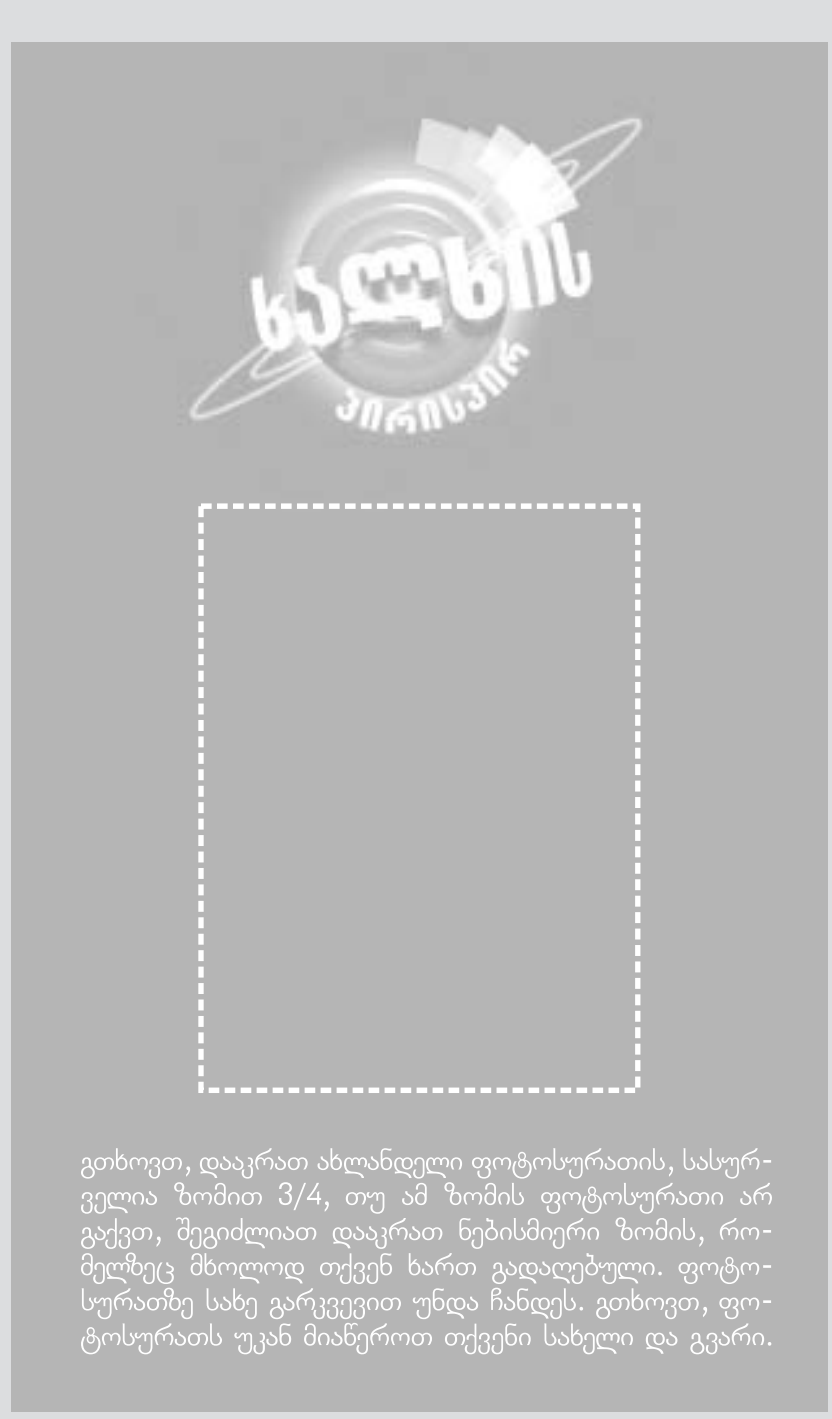
ყველაზე უხარულ სიტუაცია თქვენს ცხოვრებაში:

რატომ გინდათ მიიღოთ მონაწილეობა ჩვენს თავაში?

უჩვეულო ან საინტერესო რამ თუ გადაგხდენით თავს? კერძოდ რა?

ყველაზე ცუდი საფუძვალ თქვენს ცხოვრებაში:

დღეს რომ მოგცინ 2000 ლარი, რას გააკეთებდით?

გთხოვთ, დააყრათ ახლანდელი ფოტოსურათის, სასურველია ზომით 3/4, თუ ამ ზომის ფოტოსურათი არ გაქვთ, შეგიძლიათ დააყრათ ნებისმიერი ზომის, რომელზეც მხოლოდ თქვენ ხართ გადაღებული. ფოტოსურათზე სახე გარკვევით უნდა ჩანდეს. გთხოვთ, ფოტოსურათს უკან მიანეროთ თქვენი სახელი და გვარი.

პროფტექნიკიდან პროფკავშირამდე "არაფორმალური განათლება" საქართველოსა და გერმანიაში

თუ შემთხვევით, მაღაზიაში საყიდლებზე წასვლას გადაწყვეტთ, მზად უნდა იყოთ იმისთვის, რომ გამოიღვეთ არამც და არამც არ გავილიძებთ. თუ პედიკურის ოსტატთან მიხვალთ, წინასწარ უნდა იცოდეთ - პანარციუმის მკურნალობა ბევრად ძვირი და გვივიდებით, ხოლო, სამკურნალოდ მისულს, არ გაგიკვირდეთ, თუ ექთანს, სანამ წემსის წვერს მიზანში მოახვედრებთ, ჯერ თქვენს სხეულზე წაივარჯიშებს. სამწუხაროდ, ეს ტიპური ქართული მოვლენაა, რასაც, როგორც წესი, ცხოველების არანორმალურ პირობებს და გაფუჭებულ ნერვებს ვაბრალებთ.

მარიკა არაქოზიანიძე

მწელი წარმოსადგენია, რომ რომელიმე ქართველს, თუკი საზღვარგარეთ წასვლის შანსი მიეცა, იქ დრო ხელობის შესწავლასა და პროფესიული განათლების მიღებაში დაეხარჯოს. საქართველოში პროფტექნიკური სასწავლებლები დღემდე განათლების ერთ-ერთ ყველაზე არარესტიტუტულ სექტორს წარმოადგენს, მაშინ, როდესაც, გერმანიაში, სადაც უმაღლესი განათლება უფასოა, თუ სტატისტიკას დაეუყვრებთ, ახალგაზრდობის 70% სკოლის დამთავრებისთანავე ამგვარ დაწესებულებებში აგრძელებს სწავლას. ინტერესი, მართლაც, გასაოცრად დიდია და ამას, როგორც ჩანს, არაერთი ფაქტორი განაპირობებს. ოსტატების აღზრდით დაინტერესებული არა მხოლოდ სახელმწიფო, არამედ სანარმოც და ამიტომ შესაბამის სტრუქტურებში ისინი არცთუ უმნიშვნელო თანხებს აბანდებენ. სხვა მხრივ, ამას ხელს უწყობს პროფესიული სწავლების ე.წ. "დუალური სისტემა". მოსწავლე კვირაში მხოლოდ ორ დღეს ატარებს სასწავლებელში, ხოლო დანარჩენს - ევროპული სტანდარტებით აღჭურვილ სანარმოსა თუ სახელოსნოში, რადგან პრაქტიკული მეცადინეობა პირობითულია. შესაბამისად, პასუხისმგებლობასაც ორი მხარე კისრულობს - სანარმო და პროფსასწავლებელი. ამგვარად, ახალგაზრდა, სწავლის დამთავრების შემდეგ, შესაბამის პროფესიასთან ერთად, აკმაოდ პრესტიჟულ დიპლომს ან სერტიფიკატს, შესაბამისად კი, სამუშაო ადგილს იღებს.

თუ ამ ნაბიჯს მინიჭებთ გადადგამთ და მიინდობით, ხელობას თქვენც ევროპაში, ტექნიკურად სათანადოდ აღჭურვილ გარემოში დაეუფლოთ, იმისთვისაც უნდა შეგზავნათ, რომ, შესაძლოა, სამშობლოში ევროპული სერტიფიკატის გამოყენება, უბრალოდ, გაგიჭირდეთ, ან, სულაც, ვერ მოახერხობთ. არა მხოლოდ იმიტომ, რომ ტექნიკურ-მატერიალური ბაზა მოიკოჭლებს. საქართველოს კონსტიტუციამ ჩაიხშო ერთი მუხლის მიხედვით, "უცხო ქვეყანაში გაცემულ დანყებით პროფესიული განათლების დამადასტურებელი სერტიფიკატს საქართველოში გაცემულ სერტიფიკატთან ეკვივალენტობის დადგენა და აღიარება" ესაჭიროება (II, 7, 2). არადა, ვისაც გარდამავალ პერიოდში გვიხდება ცხოვრება, ხშირად იძულებული ვართ, გადავდით დიპლომი და ახალი პროფესიისა თუ ხელობის დაუფლებაზე ვიზრუნოთ. იმისთვის, რომ დასაქმებულნი აღმოჩნდეთ, საერთაშორისო სტანდარტებზე უნდა იყო ორიენტირებული. ჯერ უნდა გავჩვენო, საერთოდ, არა მოგთხოვებია, ხოლო შემდეგ მრავალი დამატებითი ცოდნისა და უნარ-ჩვევის შესაძენად გაისარჯო.

ზრდასრულ მოქალაქეთა განათლება, ანუ, სხვაგვარად, "არაფორმალური განათლება" ჩვენს პირობებში განსაკუთრებით მტკივნეული საკითხია. ამგვარი პროცესების ხელშეწყობა და წასაზღვრებლად 2002 წლის იანვარში "გერმანიის სახალხო უნივერსიტეტების ასოციაციის საერთაშორისო თანამშრომლობის ინსტიტუტმა" თბილისში ამიერკავკასიის ფილიალი გახსნა. უნდა ვიფარაოდით, რომ ამ ორგანიზაციის მეთიდი საიმედოდ ამოზომიერებულია მერ ჩატარებული კონკრეტული ღონისძიებები ადრეაც იმედს, რომ მათი საქმიანობა, შეიძლება, მართლაც წაყვითოთ და სასარგებლო აღმოჩნდეს მოსახლეობის აქამდე შედარებით უყურადღებოდ დარჩენილი ფენისთვის. გერმანულმა ორგანიზაციამ საქმიანობა, პირველ რიგში, თანამედროვე სასწავლო სტანდარტების შემუშავებით და პროფტექნიკური განათლებისთვის აუცილებელი სახელმძღვანელოების გადამუშავებით დაიწყო. გარკვეული თანხა მიზნად თბილისში უმუშევართა პროფესიულ განათლებას დაიხარჯა. ინსტიტუტის მოქმედების სპექტრი საქმოდ ფართოა და, რაც მთავარია, ორიენტირებული არა მხოლოდ დედაქალაქზე, არამედ რაიონებზეც. ამჟამად მიმდინარეობს, ერთი მხრივ, შრომის ბაზრის კვლევა, ხოლო, მეორე მხრივ, იმ საგანმანათლებლო სტრუქტურების შესწავლა, რომლებიც ზრდასრულთა მომზადებითა და გადამზადებითა დაკავებული. იქმნება მიზანმიმართული პროფესიული დასაქმების რეალური სფეროები. მათი ორგანიზაციის უმთავრეს მიზანს, დანარჩენი NGO-ებისგან განსხვავებით, **ლუდვიგ კლიცი** ზრდასრულთა განათლების სფეროში სისტემური ცვლილებების ხელშეწყობაში ხედავს.

ნიმუშობლივია, რომ პროფტექნიკუმების პრობლემით სწორედ უცხოური ორგანიზაცია დაინტერესდა. გერმანიის ინტერესი ამიერკავკასიის მიმართ, აღბათ, ღრმა ინტელექტუალური ნიადაგების არ საჭიროებს, მაგრამ რით უნდა აიხსნას ოფიციალური საქართველოს ინდივიდუენტები? საბუნდობლოდ, პროფესიული განათლების სისტემის სახელმწიფო დოქტრიიდან მოხსნის (მცდელობა საქართველოში, სომხეთისგან განსხვავებით, არ განხორციელდა. დღესდღეობით საქართველოს კონსტიტუცია ფორმალურად აღიარებს "პროფესიული განათლების პროორტექნიკულობას" (I, 4, 1) და აცხადებს, რომ "ქვეყნის სოციალურ-ეკონომიკური ინტერესების დაცვის მიზნით... დანყებით პროფესიული განათლების სისტემა საქართველოს მოქალაქეებს უქმნის პირობებს პროფესიის მისაღებად და კვალიფიკაციის ასამაღლებლად". სინამდვილეში კი, პარლამენტარია ნაწილს, თურმე, დღემდე ვერ გაურკვევია პროფტექნიკუმსა და პროფკავშირის შორის არსებული განსხვავებება. როგორც ჩანს, ვერც ის გაუგია, რომ, ტექნიკუმში აღზრდილი პროფესიული კადრების არარსებობის პირობებში, მათი კავშირი ვერც ვერასდროს ჩამოყალიბდება.

საინფორმაციო სისტემა

<http://www.daad.de/info-f-a/de/fuehrer/index.html>
<http://www.daad.de/info-f-a/de/profile/index.html>

ეს მისამართები თავაჯობით განხარტებებს გერმანიის უნივერსიტეტებს და სპეციალიზირებულ უმაღლესი სასწავლებლების ტიპების შესახებ. აქვე შეიტყობთ, თუ როგორ მიმდინარეობს სასწავლო პროცესი გერმანიაში.

<http://www.hrk.de>

hrk (Hochschulrektorenkonferenz), ანუ უმაღლესი სასწავლებლების რექტორების საბჭო, წარმოადგენს სახელმწიფო და სახელმწიფოს მიერ აღიარებულ უნივერსიტეტთა რექტორების წესდყოფლობით გაერთიანებას. მასში გაწევრიანებულია 258 უმაღლესი სასწავლებელი. ამ საიტზე ნააწყობით თქვენთვის საინტერესო, თითქმის ყველა საკითხს, ინფორმაციას კვლევის, სწავლის, სწავლების, შემდგომი სამეცნიერო მოღვაწეობის შესახებ.

მისამართი თავაჯობით 315 უმაღლესი სასწავლებლის გვერდებსა და მონაცემთა ბაზას.

<http://www.hochschulkompass.hrk.de/>

ე.წ. უმაღლესი სასწავლებელთა კომპასის საიტზე თავაჯობით სახელმწიფო და სახელმწიფოს მიერ აღიარებულ უმაღლესი სასწავლებელთა გვერდებსა და ინფორმაციას მათი შემოთავაზებების შესახებ - როგორც სწავლის, ასევე სამეცნიერო ხარისხის მოპოვების თაობაზე.

<http://www.educat.hu-berlin.de/diss-online>

ჰუმბოლტის უნივერსიტეტის ამ საიტზე წარმოდგენილია სადისერტაციის ნაშრომთა ელექტრონული ვარიანტები. აქვე ნახავთ სხვა მსგავსი მისამართების ჩამონათვალს.

<http://www.arbeitsamt.de>

ამ მისამართზე გამოქვეყნებულია შემოთავაზებები სამუშაო ადგილების შესახებ სტუდენტებისთვის და კურსდამთავრებულთათვისაც.

<http://www.studentenwerke.de/>

ამ მისამართის დახმარებით შესაძლებლობა გექვსთა, გაცივით გვერდებს, რომლებზეც ინტერნეტში განთავსებული სტუდენტური ნაშრომებია წარმოდგენილი; შეგიძლიათ, მოიპოვოთ თქვენთვის სასურველი ინფორმაცია სტატისტიკის, საცხოვრებლის და კვების შესახებ, მიიღოთ ფსიქოლოგიური, სამართლებრივი თუ სოციალური სახის რჩევები, გაერკვეთ დაზღვევის საკითხებში. ინფორმაცია წარმოდგენილია გერმანულ და, ნაწილობრივ, ინგლისურ ენებზე.

მითი და რეალობა გერმანიაში სწავლის შესახებ

განათლების გერმანული სისტემა და ქართველები

გოტინგენის უნივერსიტეტი

სკოლები

აი, სკოლებში კი ადგილი გერმანიაში სამ თვეზე დიდი ხნით ჩასული ნებისმიერი ბავშვისთვის მოიძებნება. უფრო მეტიც, ყველა მოზარდისთვის, 7-15 წლამდე, სკოლაში სიარული სავალდებულოა. უფრო სწორედ, ეს პროცესი ექვსნახევარი წლიდან იწყება, როდესაც მოზარდი სასკოლო-სამედიცინო შემომწევაზე მისავლელ მოსწავლეს იღებს. ამ შემომწევის მოზარდთა აბსოლუტური უმრავლესობა დიდი წარმატებით გადაის, რადგან ის ერთობ ადვილია და თანაც, გერმანული ენის ცოდნას არ საჭიროებს. ამიტომაცაა, რომ იქითარი კლასები ინტერნაციონალური, ძირითადად კი, გერმანულ-თურქულ-რუსულია. გერმანიაში ე.წ. დაწყებითი სკოლის პერიოდს ოთხ წლიდან (ბერლინსა და ბრანდერბურგში ექვს წელს) გრძელდება. ამის შემდეგ მოსწავლეს სწავლის გაგრძელება სამი ტიპის სკოლაში (გერმანია (5-13 კლასი), "რეალსკულე" (5-10 კლასი), ანდა ათწლიანი სასწავლებელი (5-9 ან 10 კლასი) შეუძლია. ამ სკოლებში მოზარდების გადანიშლება მათი შესაძლებლობებისა და სურვილების მიხედვით ხდება. არწლებში შედარებით დაბალი შესაძლებლობების ბავშვები გერმანიაში, რომელთაც შემდგომში სწავლის გაგრძელება რაიმე პროფესიული პროფილით სურთ.

"რეალსკულე" თავისი სტატუსით ათწლიანია და გერმანიის შორის დგას. საავსტრიული ხუნთლიანი პროგრამის დამთავრების შემდეგ მოსწავლეს საშუალო სკოლის ატესტატი ეძლევათ, რომლითაც მოზარდს სწავლის გაგრძელება Berufsschule-სა და Fachoberschule-ში შეუძლია (არასასწავლებლო საშუალო განათლების უფრო მაღალი პროფესიული და ზოგადად საფეხურები). "რეალსკულე" და ათწლიანებისგან განსხვავებით, გერმანიაში სწავლა 9 წლიდან გრძელდება. აქ საგნები სამ ძირითად კატეგორიად - მათემატიკა, სოციალური და ტექნიკური საგნებად - იყოფა. მოსწავლე ამ სამი ძირითადი კატეგორიიდან ერთერთს ირჩევს. სწავლების ბოლო წელს (რომელიც გერმანიისთვის საერთოა, საერთო ვაჭი, 13 წელი გრძელდება) ისინი ოთხ ან ხუთ საგანში ე.წ. "ბი-ტურს" აბარებენ, რაც მათ შემდეგ უმაღლესი სასწავლებელი უფრო ადვილად მოხვედრის საშუალებას აძლევს.

მოუხედავად ასე დანაწევრებული სტრუქტურისა, ბოლო წლებში ჩატარებული რამდენიმე საერთაშორისო ტესტირებამ აჩვენა, რომ გერმანიაში საშუალო განათლების სისტემას საქმოდ ბევრი ხარვეზი გააჩნია. განათლების ზოგიერთი სპეციალისტი ამ ვითარებას, სწორედ, ასეთი სახის დანაწევრებულობას აბრალებს. სხვები სკოლების "გადაჭარბებულ ინტერნაციონალიზმში" ეძებენ მიზეზებს და დანყებით ბავშვების უცხოელებისთვის გერმანულ უფრო ძვირი.

მოქალაქეობის და აღმსარებლობის მოუხედავად, გერმანიაში ყველა ბავშვს ყველანაირ ბავშვობის მოხვედრის უფლება აქვს. მაგრამ ხშირად ისე ხდება, რომ იქ ჩასული უცხოელი თავისი შეილისთვის ბავშვი ადგილს, უბრალოდ, ვერ პოულობს (განსაკუთრებით დიდ და საუნივერსიტეტო ქალაქებში), რადგან ყველა ადგილი გაზაფხულიდან დაკავებულია. ამიტომ იმ ჩვენს თანამემამულეებს, რომლებიც გერმანიაში პატარებთან ერთად ხანგრძლივი დროით მიემგზავრებიან, ბავშვების ბავშვობის მოხვედრაზე დროულად ზრუნვას ურჩევენ. ჯერ ერთი, ორგანიზაცია უმრავლესობას საკუთარი ბავშვი გააჩნია და მშობლის შეუძლია, პირველ რიგში, ბავშვს ადგილის მოძიების თხოვნით მიმართოს თავის მასპინძელ ორგანიზაციას. გარდა ამისა, ნებისმიერი გერმანული ქალაქის მერიის (Rathaus) ბავშვთა და მოზარდთა განყოფილებაში არსებობს ყველა ბავშვის ნუსხა - მისამართებით, აღწერილობებით, დაკავებულებით და დაუკავებელი ადგილების რაოდენობით. მშობელს შეუძლია, ამ განყოფილების დახმარებით მიიწვიოს თავისი შვილი რომელიმე ბავშვში ან მოსაცდელ სიაში ჩაენეროს. ბავშვის ბავშვობის ნუსხის ნუსხაზე დაწვრილებით - იქ ამირებულ ბავშვს მშობელს გულდიან არავინ გლჯეს. ადამტაციის პერიოდს შეგვიძლია თქვენც დაესწროთ, რამდენი დღეც არ უნდა გავრძელებს იგი.

ლი ენის დამატებითი საათების შემოღების აუცილებლობას უსვამენ ხაზს. გერმანიის ზოგიერთი მინაზე, ახლად წამოწყებული პროექტის მიხედვით, დაწყებითი სკოლები ბავშვებს 5, ზოგად, 4 წლის ასაკშიც კი იღებენ, რადგან ბევრი თელის, რომ შეიძინა წელი სწავლის დასაწყებად ძალიან გვიანია. ზემოთ ჩამოთვლილი, თუ სხვა მიზეზთა გამო ბოლო წლებში სულ უფრო და უფრო მატულობს კრძალ და ვალდებულების სკოლების პოპულარულობა.

პირველადი საავსტრიული საშუალო განათლების დასრულების შემდეგ (ბუნებრივია, ეს გერმანიისთვის არ ეხებათ) 15-16 წლის ასაკში გერმანულ მოზარდებს სწავლის გაგრძელების რამდენიმე საშუალება ეძლევათ - სრული პროფტექნიკური სასწავლებელი და ნაწილობრივი პროფესიული სასწავლებელი სწავლების დუალური სისტემა, რომლებიც მოსწავლეს უფლება ეძლევათ თავიანთი სასწავლო დრო სკოლებსა და სანარმობში გაანაწილოთ. გარდა ამისა, მათ უფლება აქვთ, სწავლა განაგრძონ მეორედ, სასკოლო საშუალო განათლების რეკოლმში - იქნება ეს გერმანია თუ სხვა სახელმწიფო.

სკოლის შემდგომი განათლება

სკოლის დამთავრების შემდეგ, ქართველებისგან განსხვავებით, გერმანული ახალგაზრდების უმრავლესობა (თითქმის 70%) პროფესიულ განათლებას ირჩევს. პროფესიული სწავლება, სწავლის დუალური სისტემა, გერმანიის ფედერაციულ რესპუბლიკაში ძალიან კარგად არის ორგანიზებული და ამის გამო შრომის ბაზართან მისასწავლად უფრო მაღალი პროფესიული და ზოგადად საფეხურები). "რეალსკულე" და ათწლიანებისგან განსხვავებით, გერმანიაში სწავლა 9 წლიდან გრძელდება. აქ საგნები სამ ძირითად კატეგორიად - მათემატიკა, სოციალური და ტექნიკური საგნებად - იყოფა. მოსწავლე ამ სამი ძირითადი კატეგორიიდან ერთერთს ირჩევს. სწავლების ბოლო წელს (რომელიც გერმანიისთვის საერთოა, საერთო ვაჭი, 13 წელი გრძელდება) ისინი ოთხ ან ხუთ საგანში ე.წ. "ბი-ტურს" აბარებენ, რაც მათ შემდეგ უმაღლესი სასწავლებელი უფრო ადვილად მოხვედრის საშუალებას აძლევს.

მოუხედავად ასე დანაწევრებული სტრუქტურისა, ბოლო წლებში ჩატარებული რამდენიმე საერთაშორისო ტესტირებამ აჩვენა, რომ გერმანიაში საშუალო განათლების სისტემას საქმოდ ბევრი ხარვეზი გააჩნია. განათლების ზოგიერთი სპეციალისტი ამ ვითარებას, სწორედ, ასეთი სახის დანაწევრებულობას აბრალებს. სხვები სკოლების "გადაჭარბებულ ინტერნაციონალიზმში" ეძებენ მიზეზებს და დანყებით ბავშვების უცხოელებისთვის გერმანულ უფრო ძვირი.

მოქალაქეობის და აღმსარებლობის მოუხედავად, გერმანიაში ყველა ბავშვს ყველანაირ ბავშვობის მოხვედრის უფლება აქვს. მაგრამ ხშირად ისე ხდება, რომ იქ ჩასული უცხოელი თავისი შეილისთვის ბავშვი ადგილს, უბრალოდ, ვერ პოულობს (განსაკუთრებით დიდ და საუნივერსიტეტო ქალაქებში), რადგან ყველა ადგილი გაზაფხულიდან დაკავებულია. ამიტომ იმ ჩვენს თანამემამულეებს, რომლებიც გერმანიაში პატარებთან ერთად ხანგრძლივი დროით მიემგზავრებიან, ბავშვების ბავშვობის მოხვედრაზე დროულად ზრუნვას ურჩევენ. ჯერ ერთი, ორგანიზაცია უმრავლესობას საკუთარი ბავშვი გააჩნია და მშობლის შეუძლია, პირველ რიგში, ბავშვს ადგილის მოძიების თხოვნით მიმართოს თავის მასპინძელ ორგანიზაციას. გარდა ამისა, ნებისმიერი გერმანული ქალაქის მერიის (Rathaus) ბავშვთა და მოზარდთა განყოფილებაში არსებობს ყველა ბავშვის ნუსხა - მისამართებით, აღწერილობებით, დაკავებულებით და დაუკავებელი ადგილების რაოდენობით. მშობელს შეუძლია, ამ განყოფილების დახმარებით მიიწვიოს თავისი შვილი რომელიმე ბავშვში ან მოსაცდელ სიაში ჩაენეროს. ბავშვის ბავშვობის ნუსხის ნუსხაზე დაწვრილებით - იქ ამირებულ ბავშვს მშობელს გულდიან არავინ გლჯეს. ადამტაციის პერიოდს შეგვიძლია თქვენც დაესწროთ, რამდენი დღეც არ უნდა გავრძელებს იგი.

მოქალაქეობის და აღმსარებლობის მოუხედავად, გერმანიაში ყველა ბავშვს ყველანაირ ბავშვობის მოხვედრის უფლება აქვს. მაგრამ ხშირად ისე ხდება, რომ იქ ჩასული უცხოელი თავისი შეილისთვის ბავშვი ადგილს, უბრალოდ, ვერ პოულობს (განსაკუთრებით დიდ და საუნივერსიტეტო ქალაქებში), რადგან ყველა ადგილი გაზაფხულიდან დაკავებულია. ამიტომ იმ ჩვენს თანამემამულეებს, რომლებიც გერმანიაში პატარებთან ერთად ხანგრძლივი დროით მიემგზავრებიან, ბავშვების ბავშვობის მოხვედრაზე დროულად ზრუნვას ურჩევენ. ჯერ ერთი, ორგანიზაცია უმრავლესობას საკუთარი ბავშვი გააჩნია და მშობლის შეუძლია, პირველ რიგში, ბავშვს ადგილის მოძიების თხოვნით მიმართოს თავის მასპინძელ ორგანიზაციას. გარდა ამისა, ნებისმიერი გერმანული ქალაქის მერიის (Rathaus) ბავშვთა და მოზარდთა განყოფილებაში არსებობს ყველა ბავშვის ნუსხა - მისამართებით, აღწერილობებით, დაკავებულებით და დაუკავებელი ადგილების რაოდენობით. მშობელს შეუძლია, ამ განყოფილების დახმარებით მიიწვიოს თავისი შვილი რომელიმე ბავშვში ან მოსაცდელ სიაში ჩაენეროს. ბავშვის ბავშვობის ნუსხის ნუსხაზე დაწვრილებით - იქ ამირებულ ბავშვს მშობელს გულდიან არავინ გლჯეს. ადამტაციის პერიოდს შეგვიძლია თქვენც დაესწროთ, რამდენი დღეც არ უნდა გავრძელებს იგი.

მოქალაქეობის და აღმსარებლობის მოუხედავად, გერმანიაში ყველა ბავშვს ყველანაირ ბავშვობის მოხვედრის უფლება აქვს. მაგრამ ხშირად ისე ხდება, რომ იქ ჩასული უცხოელი თავისი შეილისთვის ბავშვი ადგილს, უბრალოდ, ვერ პოულობს (განსაკუთრებით დიდ და საუნივერსიტეტო ქალაქებში), რადგან ყველა ადგილი გაზაფხულიდან დაკავებულია. ამიტომ იმ ჩვენს თანამემამულეებს, რომლებიც გერმანიაში პატარებთან ერთად ხანგრძლივი დროით მიემგზავრებიან, ბავშვების ბავშვობის მოხვედრაზე დროულად ზრუნვას ურჩევენ. ჯერ ერთი, ორგანიზაცია უმრავლესობას საკუთარი ბავშვი გააჩნია და მშობლის შეუძლია, პირველ რიგში, ბავშვს ადგილის მოძიების თხოვნით მიმართოს თავის მასპინძელ ორგანიზაციას. გარდა ამისა, ნებისმიერი გერმანული ქალაქის მერიის (Rathaus) ბავშვთა და მოზარდთა განყოფილებაში არსებობს ყველა ბავშვის ნუსხა - მისამართებით, აღწერილობებით, დაკავებულებით და დაუკავებელი ადგილების რაოდენობით. მშობელს შეუძლია, ამ განყოფილების დახმარებით მიიწვიოს თავისი შვილი რომელიმე ბავშვში ან მოსაცდელ სიაში ჩაენეროს. ბავშვის ბავშვობის ნუსხის ნუსხაზე დაწვრილებით - იქ ამირებულ ბავშვს მშობელს გულდიან არავინ გლჯეს. ადამტაციის პერიოდს შეგვიძლია თქვენც დაესწროთ, რამდენი დღეც არ უნდა გავრძელებს იგი.

მოქალაქეობის და აღმსარებლობის მოუხედავად, გერმანიაში ყველა ბავშვს ყველანაირ ბავშვობის მოხვედრის უფლება აქვს. მაგრამ ხშირად ისე ხდება, რომ იქ ჩასული უცხოელი თავისი შეილისთვის ბავშვი ადგილს, უბრალოდ, ვერ პოულობს (განსაკუთრებით დიდ და საუნივერსიტეტო ქალაქებში), რადგან ყველა ადგილი გაზაფხულიდან დაკავებულია. ამიტომ იმ ჩვენს თანამემამულეებს, რომლებიც გერმანიაში პატარებთან ერთად ხანგრძლივი დროით მიემგზავრებიან, ბავშვების ბავშვობის მოხვედრაზე დროულად ზრუნვას ურჩევენ. ჯერ ერთი, ორგანიზაცია უმრავლესობას საკუთარი ბავშვი გააჩნია და მშობლის შეუძლია, პირველ რიგში, ბავშვს ადგილის მოძიების თხოვნით მიმართოს თავის მასპინძელ ორგანიზაციას. გარდა ამისა, ნებისმიერი გერმანული ქალაქის მერიის (Rathaus) ბავშვთა და მოზარდთა განყოფილებაში არსებობს ყველა ბავშვის ნუსხა - მისამართებით, აღწერილობებით, დაკავებულებით და დაუკავებელი ადგილების რაოდენობით. მშობელს შეუძლია, ამ განყოფილების დახმარებით მიიწვიოს თავისი შვილი რომელიმე ბავშვში ან მოსაცდელ სიაში ჩაენეროს. ბავშვის ბავშვობის ნუსხის ნუსხაზე დაწვრილებით - იქ ამირებულ ბავშვს მშობელს გულდიან არავინ გლჯეს. ადამტაციის პერიოდს შეგვიძლია თქვენც დაესწროთ, რამდენი დღეც არ უნდა გავრძელებს იგი.

მოქალაქეობის და აღმსარებლობის მოუხედავად, გერმანიაში ყველა ბავშვს ყველანაირ ბავშვობის მოხვედრის უფლება აქვს. მაგრამ ხშირად ისე ხდება, რომ იქ ჩასული უცხოელი თავისი შეილისთვის ბავშვი ადგილს, უბრალოდ, ვერ პოულობს (განსაკუთრებით დიდ და საუნივერსიტეტო ქალაქებში), რადგან ყველა ადგილი გაზაფხულიდან დაკავებულია. ამიტომ იმ ჩვენს თანამემამულეებს, რომლებიც გერმანიაში პატარებთან ერთად ხანგრძლივი დროით მიემგზავრებიან, ბავშვების ბავშვობის მოხვედრაზე დროულად ზრუნვას ურჩევენ. ჯერ ერთი, ორგანიზაცია უმრავლესობას საკუთარი ბავშვი გააჩნია და მშობლის შეუძლია, პირველ რიგში, ბავშვს ადგილის მოძიების თხოვნით მიმართოს თავის მასპინძელ ორგანიზაციას. გარდა ამისა, ნებისმიერი გერმანული ქალაქის მერიის (Rathaus) ბავშვთა და მოზარდთა განყოფილებაში არსებობს ყველა ბავშვის ნუსხა - მისამართებით, აღწერილობებით, დაკავებულებით და დაუკავებელი ადგილების რაოდენობით. მშობელს შეუძლია, ამ განყოფილების დახმარებით მიიწვიოს თავისი შვილი რომელიმე ბავშვში ან მოსაცდელ სიაში ჩაენეროს. ბავშვის ბავშვობის ნუსხის ნუსხაზე დაწვრილებით - იქ ამირებულ ბავშვს მშობელს გულდიან არავინ გლჯეს. ადამტაციის პერიოდს შეგვიძლია თქვენც დაესწროთ, რამდენი დღეც არ უნდა გავრძელებს იგი.

ცილისთვის დიპლომს. ბადენ-ვურტემბერგის განათლების სამინისტროს განმარტების დეპარტამენტი, **ESM**-ის ბაკალავრის კურსის დამთავრება (აქაური 4 წელი) იქაურ ასისტენტის დიპლომს უტოლდება. ეს კი ჩვენს სტუდენტებს აკადემიის ბოლო კურსის გავლის საშუალებას აძლევს. თავის მხრივ კი, საქართველოს განათლების სამინისტროს დადგენილებით, ასეთ სტუდენტებს საქართველოში, არც მეტი არც ნაკლები, მაგისტრის სტატუსი ენიჭებათ.

უმაღლესი განათლება

გერმანიის საუნივერსიტეტო ცხოვრების საქმოდ ხანგრძლივი ტრადიციები გააჩნია. ამ ქვეყნის უძველესი, ჰაიდელბერგის უნივერსიტეტი 1386 წელს დაარდა. ვილჰელმ ფონ ჰუმბოლდტის მიერ მე-19 საუკუნეში შემოღებული პირობები - "სწავლებისა და მეცნიერების ერთიანობა" დღემდე რჩება გერმანიის უნივერსიტეტების დევიზად. ვერ გეტყვით, ამ თუ სხვა მიზეზთა გამო, მაგრამ ევროპის სხვა ქვეყნებისგან განსხვავებით, აქაურ უნივერსიტეტებში სწავლა ყველაზე დიდხანს გრძელდება. თუმცა, მე-20 საუკუნის შუა წლებიდან ამ მეცნიერებისკენ ერთობ ორიენტირებულ დაწესებულებებს ალტერნატივა გამოეჩინა. პრაქტიკული სამუშაოს უფრო სწრაფად მოგების სურვილმა გერმანიის ფედერაციულ რესპუბლიკაში უმაღლესი განათლების სფეროში უნივერსიტეტების დევიზად, ვერ გეტყვით, ამ თუ სხვა მიზეზთა გამო, მაგრამ ევროპის სხვა ქვეყნებისგან განსხვავებით, აქაურ უნივერსიტეტებში სწავლა ყველაზე დიდხანს გრძელდება. თუმცა, მე-20 საუკუნის შუა წლებიდან ამ მეცნიერებისკენ ერთობ ორიენტირებულ დაწესებულებებს ალტერნატივა გამოეჩინა. პრაქტიკული სამუშაოს უფრო სწრაფად მოგების სურვილმა გერმანიის ფედერაციულ რესპუბლიკაში უმაღლესი განათლების სფეროში უნივერსიტეტების დევიზად, ვერ გეტყვით, ამ თუ სხვა მიზეზთა გამო, მაგრამ ევროპის სხვა ქვეყნებისგან განსხვავებით, აქაურ უნივერსიტეტებში სწავლა ყველაზე დიდხანს გრძელდება. თუმცა, მე-20 საუკუნის შუა წლებიდან ამ მეცნიერებისკენ ერთობ ორიენტირებულ დაწესებულებებს ალტერნატივა გამოეჩინა. პრაქტიკული სამუშაოს უფრო სწრაფად მოგების სურვილმა

5 ნოემბერი, სამხატოი, 2002 წლი. №156

ატესტატი იქაურ "აბიტურს" სულაც არ უდრის, ამიტომ ქართველ სტუდენტებს ორი მანძი რჩებათ – ერთნაირი კურსი გერმანიაში გაიარონ, რაც თავისთავად ძვირი და მედარებით ძნელად მოსახერხებელია, ან იქაურ უნივერსიტეტებს ჩვენს უმაღლესებში ორნაირი სწავლის (ოთხი სემესტრი) შემდეგ მიმართონ, რადგან გერმანიის უნივერსიტეტების უმრავლესობა, არაფორმალურად, ჩვენს ოთხ სემესტრს იქაურ აბიტურად მიიჩნევს. სხვათაშორის, დიდი მნიშვნელობა არ აქვს, საქართველოში ოთხი სემესტრი გავეცდებით თუ მთლად დიპლომირებული სპეციალისტი ხარ – ყოველი უნივერსიტეტი ავტონომიურად წყვეტს, თუ რომელ კურსზე დასვენს მსურველი. მოკლედ, ასეა თუ ისე, უნივერსიტეტში მიღების შემდეგ ე.წ. იმატრიკულაციის პროცესი იწყება, რომელსაც ყველა უმაღლეს სასწავლებელთან არსებული **Auslandsamt**-ი (უცხოელ სტუდენტთა მომსახურების ცენტრი) განსაზღვრავს. სტუდენტმა აქ დამფინანსების საბუთი – მიღებული სტიპენდიის ცნობა, ან მის ანგარიშზე (კონტოზე) არსებული გარკვეული თანხის დასტური და სამედიცინო დაზღვევა უნდა წარადგინოს. დანარჩენი საბუთები: დიპლომის, ჩათვლის წიგნაკისა და ატესტატის წაიარებელი ასლები, წესით, უკვე ამ განყოფილებაში უნდა იყოს. იმატრიკულირებულ სტუდენტს ეძლევა სტუდენტობი, რომელიც მას უამრავ პრივილეგიას, ფასდაკლებებსა და შესაძლებლობებს სთავაზობს. სხვათა შორის, საქართველოდან წარგზავნილი საბუთების ასლებით გერმანული კოლეჯები არ კმაყოფილდებიან და ხშირ შემთხვევაში ორგანიზაციებსაც ითხოვენ ხოლმე, რადგან ქართველი სტუდენტებისგან უკვე არარეალ გაყალბების ფაქტს ჰქონია ადგილი.

უნდა აღინიშნოს, რომ ქართველ მსურველთაგან გერმანიაში უნივერსიტეტის დასამთავრებლად, ანუ **Abuschluss**-ის ვასაკეთებლად, ძალიან ცოტა მიემგზავნება. შეიძლება სურვილი ბევრს ჰქონდეს, მაგრამ ეს ძალიან დიდ დროსა და ძალისხმევას მოითხოვს. უცხოელ სტუდენტების ძირითადი მასალი გერმანიაში ე.წ. **Aufbaustudium**-თან დაკავშირებული. ანუ ისინი ერთი (ან მასზე მეტი) წლით გერმანიის უნივერსიტეტისთვის თავისუფალ სტუდენტებად რიცხებიან, სარგებლობენ ყველაწლიანი პრივილეგიით, უფლებია აქვთ დატარებონ ნებისმიერ ლექციაზე და სემინარს, თანამშრომლონ იქაურ პროფესორ-მასწავლებლებთან, ისარგებლონ უნივერსიტეტის, ფაკულტეტისა თუ ქალაქის ბიბლიოთეკებით, ინტერნეტ-სერვისით, მენზით (უნივერსიტეტის სასალონო ერთეული) და ა.შ. მათ უფლება აქვთ, ეს ყველაფერი არც გააკეთონ, უფრო სწორად – მათ ამას არაიენ შეუძონებ.

გერმანიაში სასწავლებლად წასასვლად ყველაზე მოსახერხებელი გზა **DAAD**-ის, **EKD**-ის (გერმანიის ევანგელიკოსტური ეკლესია), **KKD**-ის (გერმანიის კათოლიკური ეკლესია), ან რაიმე სხვა ფონდის შემოქმედის სტიპენდიის მიღება (**DAAD**-ის ბიურო თბილისშიც არსებობს, დანარჩენებს კი პირდაპირ გერმანიაში ინტერნეტის მეშვეობით შეგიძლიათ დაუკავშირდეთ). თუ გერმანიაში ან ერთი წლით რაიმე სტიპენდიით მოხვდით, მაშინ ვალდებული არ ხართ, ენის გამოცდა ჩააბაროთ. თანაც, ცოდნის გასარქმავებლად თითქმის ყველა უნივერსიტეტებთან არსებული უფასო ენის კურსებიც შეგიძლიათ გაიაროთ. თუ სწავლის გაგრძელება მოინდომებთ (რაც, თავისთავად, გერმანიაში დარჩენის კარგი მანსია, ენის კურსებით და სტუდენტის ბილითი ვინც გაგრძელება შრავალი წელი შეიძლება ამ მანას დასაკუთრებელი ვალდებულებით განიცდებენ გერმანიაში "შეიხსიტურებად" წასული ახალგაზრდა ქართველი გოგონები), ასეთ შემთხვევაში ენის გამოცდა **DSH** აუცილებელი უნდა ჩააბაროთ. ამ გამოცდის გაგრძელებაზე ბევრ ქართველ სტუდენტს ცოცხალი ასახამს, თუმცა გამოსავალს აქედანაც პოულობენ (ანთ შესახებ ახვე გვერდზე იხილეთ ანა კობახია-სამადაძეშვილის მასალა). სხვათა შორის ბევრ უნივერსიტეტში, ენის გამოცდილად გოეთეს ინსტიტუტის დიპლომი – **ZMP (Zentrale Mittelstufenprüfung)** ათავისუფლებს.

ქართველების უფრო მცირე პროცენტი მიემგზავრება გერმანიაში მეცნიერული მუშაობისთვის, ანდა დისერტაციის (Promotion) გადასცევიდა. ამ მიზნებისათვის ისინი **DAAD**-ის, ადენაუერის, **ჰუმბოლტტის**, **"Volkswagen"**-ის თუ სხვა სეროზულ ფონდებს მიმართავენ. ამ ქვეყანაში დისერტაციის დაცვა ნებისმიერ დარგში, თეორიულად, ყველა დიპლომირებულ ქართველს შეუძლია, ოღონდ ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში თავად ფაკულტეტი წყვეტს, რამდენი დამატებითი კურსი უნდა მოისმინოს და რამდენი გამოცდა უნდა ჩააბაროს კანდიდატმა. უფრო ხშირად ქართველი მეცნიერები თემზე მუშაობას გერმანიაში, დისერტაციის დაცვას კი საქართველოში ამაჯობებენ – ასე ბევრად მოსახერხებელია. თანაც, გერმანიაში მუდმივ მოზიციანზე დარჩენას არც დიპლომის აღებისა და დისერტაციის დაცვის მერე შეეცევენებათ ვინმე. ასე რომ, თერგაღულები-სა არ იყოს, სჯობს უკან დაბრუნდეთ და სამშობლოს რაიმეში გამოადგეთ.

გერმანიაში ცხოვრება

ბუნებრივია, უცხოეთში მიმავალი ადამიანი, პირველ რიგში, ბინაზე იწყებს ზრუნვას. ფონდების უმრავლესობა ამ საკითხს თავადვე აგვარებს და სტიპენდიანტებს საუნივერსიტეტო საერთო საცხოვრებლებში ანაწილებს. აქ თქვენ დაგვხვდებათ ერთი მოცუტე-ქნის ოთახი, მინიმალური საჭირო ავეჯით, საერთო (მაგრამ სუფთა) ტუ-ფამბოთი და საერთო საშარეულოთი, რომლის სისუფთავა და იქ გამკეეუ-

გერმანული სტუდენტის საყვარელი ტრანსპორტი

ლი ატმოსფერო თავად მოზინდარებზეა დამოკიდებული. ოთახის ფასი ასეთ საერთო საცხოვრებლებზე 75-იდან 225 ევრომდე მერყეობს. თუ გერმანიაში ჩასული უბინადო დარჩით, მაშინ რამოდენიმე ღამით, სანამ ბინას იპოვით, სჯობს, Jugendherberge-ებს ან Privatpension-ებს მიაკითხოთ. ამ ტიპის სასტუმროებში ერთი ღამე 10-დან 55 ევრომდე დაგიჯდებათ. ბინის ძებნაში უნივერსიტეტის უცხოელ სტუდენტთა განყოფილება, სტუდენტური გაერთიანება (Studentenwerk), ან უნივერსიტეტის ოფიციებსა და მენზაში გამოკრული განცხადებები დაგეხმარებათ (თუ ამ საქმეში უკვე იქ მცხოვრები თანამეგობრე არ არის მთელი ძალით ჩართული). საერთო საცხოვრებლების გარდა, შეგიძლიათ, ოთახი ეკრძოდ იქირათო (თვეში 200-იდან 500 ევრომდე), ან გეზი ე.წ. WG-ებისკენ აიღოთ. ეს უკანასკნელი წარმოადგენს სამ ან ოთხთაიანი ბინის ერთი სამზარეულოთა და ერთი აბაზანა-ტუალეტით, რომელსაც რამოდენიმე ადამიანი ერთად ქრაობს. ქართველები ჩივიან, რომ ასეთ ბინებში "გერმანული მავია" მუშაობს და უცხოელებს (განსაკუთრებით ქართველებს) არ აქაჭანებენ. მაგრამ ეს ტყუილია – როცა არ ხმაურობ, არ იბარავ და მიღებულ ნესებს პატებს სცემ, ნამდვილად არაიენ გერჩის. არ დაგავინწყდეთ – ბინის ქირაში შედის ყველაწლიანი კომუნალური გადასახადი, გარდა ელექტროენერჯისა.

ბინის პრობლების მოგვარების შემდეგ სასურველია, ჩასვლიდან მეროდღეცევა წავანმოთხოვროს დაზღვევის "ამბაზე" იზრუნოთ. სულ ერთია, უბინოდ მიიწვ ნაბიჯს ვერ გადადგამთ. ვინც გერმანიაში სასწავლებლად 30 წლამდე ჩადის, მათ ნამდვილად უფასოებია, რადგან უფლება აქვთ, სახელმწიფო სამედიცინო დაზღვევას შეაფარონ თავი, სემესტრში, დაახლოებით, 350 ევროს მოახსიანდონ და ნებისმიერი ექიმის გამოსაბურებით უფასოდ ისარგებლონ. უფრო მეტიც, ასეთ დროს ექიმის მიერ გამოწერილ რეცეპტში ავთიაქმი ფულსაც კი არაიენ გამოგართმევი. 30 წელს ზევით კი უკვე კერძოდ უნდა დაზღვიოთ. ეს უფრო ძვირიცაა და ექიმის მომსახურებაც გაცილებით მეზღაურება.

რაც სტუდენტი უნივერსიტეტის მენზაში იკმაყოფილებს. აქ შეგიძლიათ, თეიური ტალინი შეიძინოთ და მაშინ თითო საღილი, დაახლოებით, 2-3 ევრო დაგიჯდებათ. თუ მენზის საჭმელს ვერ შეეგუებით (გემოვნების ამბავია), მაშინ შეგიძლიათ, სუპერმარკეტებს მიაკითხოთ. **ALDI**- ყველაზე იაფი უზარისოია, **PLUS**-საშუალო, სტუდენტურ-მუშურ-გლეხური, **Rewe** კი საშუალო ბურჟუაზული. ხოლო იმ შემთხვევაში თუ ფული საკმარისად გაქვთ (ღმერთმა ბევრი მოგცეთ), ეკო-

DAAD-ის პროგრამები საქართველოში

გერმანიაში სასწავლებლად ან სამეცნიერო მუშაობისათვის წასულთა ყველაზე დიდი პროცენტი გერმანული აკადემიური გაცვლის სამსახურის (DAAD-ის) სტიპენდიანტებზე მოდის. ჩვენი ქვეყნიდან გერმანიაში წელნიად, დაახლოებით, 100-მდე **DAAD**-ის სტიპენდიანტი მიემგზავრება. ამ ორგანიზაციის ბიურო თბილისში 2000 წელს დაარსდა. მანამდე კი თბილისში მხოლოდ მათი წარმომადგენლობა არსებობდა, ხოლო წასვლის მსურველებს საბუთების გადაარევა მოსკოვში ხდებოდა. ახლა გერმანულ-ქართული კომისია (ზოგიერთი პროგრამისთვის მხოლოდ გერმანული) თბილისშივე მუშაობს და შემდეგ მათ მიერ გადარჩეული საბუთები პირდაპირ ბონში იგზავნება, სადაც იქაური კომისია კონკურსით სამეცნიერო ხარისხის მოსაპოვებლად ერთობლოვ პროგრამებს ახორციელებს. პროგრამით, რომელიც საქართველოში ორ წელნიადმი ერთხელ ხორციელდება, ბაკალავრის, მაგისტრის, ან სტიპენდიანტის ხარისხის დამოტრის მქონე ახალგაზრდა პირებს შესაძლებლობა ეძლევათ, ორჯერ, სამ-სამი თვით, სამეცნიერო სტიპენდიებისათვის, 2 წლით კვალით კაცის ასამალებლად, ანდა 3 წლით სამეცნიერო ხარისხის მოსაპოვებლად **DAAD-OSI**-ს ერთობლოვი სტიპენდიამ მიიღონ. ეს პროგრამა უპირატეობას ანიჭებს პოლიგლოგიას, სოციოლოგიას, საერთაშორისო ურთიერთობებს, სამართალს, ეკონომიკას, სახელმწიფო მართვას, განათლების მართვას, საზოგადოებრივ ჯანდაცვასა და ფილოსოფიას.

გარდა ამისა, გერმანული აკადემიური გაცვლის სამსახური ქართველ მსურველებს, 1-იდან 10 თვემდე, კვლევით და სასწავლო სტიპენდიებს სთავაზობს საინფორმ, სამედიცინო, საბუნებისმეტყველო დარგებში, ხელოვნებასა და ფილოსოფიაში. ცალკე გაცემა ერთნაირი სტიპენდიები ეკონომიკური ფაკულტეტის სტუდენტებისათვის და ასევე სემესტრული სტიპენდიები გერმანისტებისათვის. არსებობს საგანგებო პროგრამა "**DAAD**-ლიბნიცის სტიპენდიები" ასპირანტებისა და მეცნიერებათა კანდიდატებისათვის. ეს პროგრამა ახალგაზრდა მეცნიერებს შესაძლებლობას აძლევს, თავიანთი კვლევითი სამუშაო გერმანიის ლაბნი-

ცის ინსტიტუტებში ჩაატრონ. **DAAD**-ის პროგრამის ფარგლებში ასევე შესაძლებელია მეცნიერთა და პროფესორ-მასწავლებელთა სტიპენდიები ერთი და იმაი თვით. 10-თვიანი პროგრამები არსებობს სახვითი ხელოვნების, დიზაინის, კინოს, მუსიკისა და არქიტექტურის დარგებშიც, რომელთა წარმომადგენლები, პროგრამის კოორდინატორის ქალბატონ **ზარბარა ვატნდორფის** აზრით, საქართველოში განსაკუთრებული ნიჭიერებით გამოირჩევიან. და ბოლოს, საზოგადოებრივ სტიპენდიისათვის.

მართალია, **DAAD**-ის საინფორმაციო ბიულეტენში წერია, რომ პროგრამა მხოლოდ სახელმწიფო უმაღლეს სასწავლებლებში ან კვლევით ინსტიტუტებში დაკავებულ პირებს აფინანსებს, ეს სიმართლე მთლად არ შესაბამეება. სტიპენდიის მოსაპოვებლად საბუთების შეტანა ყველა უმაღლესი სასწავლებლის წარმომადგენელს შეუძლია. უბრალოდ, საქმე საქართველოში დღეს არსებულ გაურკვეველი წარმომადგენლის კერძო სასწავლებლებს სიმრავლის ეხება, რაც არჩევანს ძალიან ართულებს. "ჩვენი საბუთების შემოტანას ვერავის აუერძალავთ", –აცხადებს ქალბატონი **ზარბარა**. შემდეგ კომისია თითოეულ შემთხვევაში იკვლევს, შესაძლებელია თუ არა ამა თუ იმ უმაღლესი სასწავლებლის დიპლომი გერმანიის დამოუკიდებელი უნივერსიტეტებმა აღიარონ. და რადგან გერმანიაში, ტრადიციულად, ქართულ სახელმწიფო სასწავლებლებს იცნობენ (თუმცა, მათი დიპლომების სრული აღიარებაც ერთბაშად არ ხდება), უმაღლესი სასწავლებლის სახელმწიფო სტიპენდიები გვეხება, თანაც არა მხოლოდ თბილისის, არამედ ქუთაისის, ბათუმის, და წელს უკვე, ხობის უმაღლესი სასწავლებლებიდანაც.

2002 წლის პროგრამებისათვის საბუთების მიღების ბოლო ვადა 30 ნოემბერია. თითოეულ პროგრამას საკუთარი მოთხოვნები გააჩნია, რომელთა შესახებაც ინფორმაციის მოპოვება **DAAD**-ის ბიუროში შეგიძლიათ. მალე ითვისო ფიზიკის ინსტიტუტიდან გოეთეს ინსტიტუტში გადაინაცვლებს (ზანდელკლის 16), სადაც ფართო მტეტი იქნება და მიღების საბუთებს უფრო გაიხრდება. სხვათა შორის, სიმართლეს არ შეესაბამება ხალხში გავრცელებული მხსა, რომ ყველაზე ხიტიანი სტიპენდიის მოსაპოვებლად მსურველი, სულ მცირე, გერმანული ენის **M2** დონეს უნდა ფლობდეს. ენის ცოდნა ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი კრიტერიუმია, თუმცა არა გადამწყვეტი – გააჩნია პროგრამის მომსახურებელი გერმანიაში, მაგალითად, გერმანული სამართლის ანდა გერმანისტიკის შესწავლა სურს, იგი გერმანულს, ბუნებრივად, კარგად უნდა ფლობდეს. მაგრამ ენის ცოდნა, მაგალითად, ქიმიკოსებისთვის სულაც არ არის აუცილებელი. არსებობს რამოდენიმე პროგრამა, რომლის ფარგლებში ინგლისური ენის კარგი ცოდნაც საკმარისია. გარდა ამისა, თუ პროექტი ნამდვილად ღირებულია და თუ გერმანულ კოლეგებთან რეალური კონტაქტი არსებობს, მაშინ გერმანულს ცუდ ცოდნას სტიპენდიის გაცემის დროს შეიძლება უარაღება არც მიეცეს. შემდეგ იმ სტიპენდიანტებისთვის, რომელთა ენის ცოდნაც არაადაქაყყოფილებულია, ორთვიანი უფასო კურსები ეწყობა – **OSI-DAAD**-ის პროგრამების სტიპენდიანტებისთვის საქართველოში, ხოლო **DAAD** პროგრამებისთვის გერმანიაში. ასე რომ, რა თქმა უნდა, ინფორმაციის მოპოვება ყოველთვის ადვილზე სჯობს, ოღონდ, ერთი გარემოების გათვალისწინებით – გერმანული აკადემიური გაცვლის სამსახური რაიმე აგენტურა არ არის იმ ხალხისათვის, ვისაც, უბრალოდ, გერმანიაში წასვლა სურს. **სამსახურად**, თბილისის **DAAD**-ის ოფისში მიმსვლეთა, დაახლოებით, 40% ზუსტად არ იციან, რა სურვილები და მიზნები აქვს.

და კიდევ, ქართული კულტურის ერთი მოუპოვებელი შტრები, რომელიც **ზარბარა ვატნდორფის** გაკვირვებას და ღიბობს იწვევს: ქართველი ახალგაზრდების უმრავლესობა ბუროში ინფორმაციის გასაცხად დიდოკობთან, ან მამიკობთან ერთად მიდის. შემდეგ აღმოჩნდება, რომ "ბავშვი" უმაღლესში სწავლობს, კარგად იცის გერმანულად და დამოუკიდებლად მოქმედებაც მემცნიერად შეუძლია.

სწავლა, სწავლა და სწავლა უფროხილდით ქართველ "სტუდენტებს"

ყველას არ ვგულისხმობ, ოდესღაც ჩემი დიდი მეგობრებიც სწავლობდნენ გერმანიაში. ოღონდ ისინი სწავლობდნენ, თან კარგად – ხალხი ჭრელია. ახლა მხოლოდ ყველაზე წაქეუული ხალხის შესახებ მოვხსენებ გერმანიაში სასწავლებლად წასვლის მსურველს: ინფორმირებული შეიარაღებულია...

ანა კორძაია-სამადაძეშვილი

გერმანიაში სტუდენტობა ნამდვილად დიდი სიამოვნებაა. თუ ადამიანი მთლად გონებამკლუდული არ არის, თავად სწავლის პროცესი იმდენად საინტერესოა, ვერ მოწყდება. გარდა იმისა, გერმანიაში (ალბათ, სხვა ევროპულ ქვეყნებშიც) ასეა, უბრალოდ, მათ შესახებ მე ვერაფერს ვეგვიტოვებ) სტუდენტები უამრავი პრივილეგიით სარგებლობს: მას ეძლევა მუშაობის უფლება, რაც, თავისთავად, შესანიშნავია; სტუდენტობის წყალობით, უამრავი შეღავათი აქვს, შეუძლია, სოგარეტის გარდა, იაფად შეიძინოს ყველაფერი, ვიჭევათ, მატარებლის ბილეთი ან აუზის აბონემენტი; სტუდენტის სოციალური სტატუსი ცხოვრებას ისედაც აიოლებს – მერე რა, რომ ახლა საპირფარეოების ხეხავს, სამაგიეროდ, სწავლობს, ეს კი ნიშნავს, რომ მუდამ მხეხავი არ იქნება, ამიტომ ნებისმიერი ფენის ხალხთან შეუძლია ურთიერთობა, და ა.შ. და ა.შ.

სულ რამდენიმე წლის წინათ გერმანიის რომელიმე უნივერსიტეტში ჩაბარება დიდი პრობლემა არ იყო. ნაცისტობა, სტუდენტთა გაცვლა და მსგავსი რაციონები რომ გვერდზე გადავიტოვო, მაგრამ შევედოს, უბრალოდ, ინტერნეტი გაიგო, სად რა ხდებოდა, მიენერა წერილი, რომ ჩასვლა და სწავლა უნდა, გაეგზავნა საბუთები და მორჩა – ეზაზე უკვე უნივერსიტეტი ზრუნავდა. ახლა კი გერმანიის პატრიოტებმა "შავების" შემოსევისგან თავის დასაცხვევად მმეცნიერი რამ მოიგონეს: სწავლის მსურველი საკონსულტო წარადგენს საბუთის, რომელშიც ნათქვამია, რომ ამ ადამიანს 12 თასი ევრო აქვს დახურული ანგარიშიზე (ბანკიც აღნიშნულია, კუკულანთკარის ბანკის ცნობა არ ჭრის), საინდნაც მას, ყოველთვიურად, მხოლოდ თასი ევროს მოხმარება შეუძლია. თავად ეს განწესი თითქმის არცთუ მუშანურია. პირადად მე ძნელად წარმიმედგენია აბიტურიენტი, თუნდაც, გერმანელი, რომელსაც ამ თანხის შეტანა შეეძლოს, და არც ისეთ ადამიანს ვიცნობ, ვისაც ერთი წლით ამდენი ფულის "გაციონვა" შეუძლია. მაგრამ ეს მხოლოდ მე მჭირს, შეიძლება სხვებს ჰყავთ ასეთი ნაცნობ-მეგობრები – ამის თაობაზეც ვერაფერს მოვასხენებ. მართალია, თავის დროზე, ამ განწესით აღმერთებულმა, გრძელ წერილ მივსერე ერთ-ერთი უძველესი უნივერსიტეტის მესწავლემ – თუ თქვენი მთავრობის ეს გამობლომა წორმალურად მიგაჩნიათ, ძალიანაც მემცხვენიათ-მეთქი, პრინციპში, დიდად აღსაშოთებელი არაფერია. იგულისხმება, რომ ასეთი ანგარიშის მქონე მომავალი სტუდენტი სუპერმარკეტში ეტყუას ნამდვილად არ მოიპარავს.

მეიხვევითა ნაწილი, ალბათ, გამიზრავდა. ძალიან ვწუხვარ, მაგრამ კეტჩუპის ამაგი ნამდვილად არ არის გაჩაფიებული. არსებობს შესანიშნავი ინტერნეტ-გვერდი **paperball.de**. თუ დანიტრესდებით, რას წერს საქართველოსა და ქართველების შესახებ გერმანული პრესა – იქაურ ჟურნალისტებს კი ქართველი და უზბეკი ნამდვილად არ ერევიან ერთმანეთში – აღმოაჩენთ, რომ 60% იმ მასალას, რომელიც ჩვენს თანამემამულეებს ეხება, კრიმინალურ კრიონკებშია მოთავსებული. მკვლევლების ამავე საკომოდ იშვიათია. ძირითადად, საუბარია ცემა-ტყეპასა და ქურდობაზე. იბარავენ წინდებს, უბოებს, ბადრჯანს – ყველაფერს, რაც გაჩიანდობა (ერთხელ ხორჯიანს ბიჭებს – ჩემს საცხოვრებელთან შესანიშნავი იაფი რესტორანი ჰქონდათ ეგზანილი, - მეთხვბს, ასეთი სპეციალისტი ხალხი ბუტიკებზე რატომ იფუჭებთ თავს, ჰეიროინი ვაჭრობაში მინც რავებოთ). ამას ტყუილების დარაკობა აკლავთ. ძირითადი მასა ის ქართველები არიან, ვინც, ოჯახის წევრებისა და ახლებილებს ღრმა იწმენით, ცოდვის მისაღებად გაემგზავრნენ გერმანიაში. ცხადია, პოლიტიკური თავშესაფრის მამიკებლებიც უნდა არიან, მაგრამ ეს უკვე სხვა თემაა.

ქართველი "სტუდენტები" ამავე რეჟიმშია დიდად გასაკიცარი არაა. სამუშაო, რომლის მომეაც სტუდენტობით შეუძლიათ, საკმოდ მძიმეა და საძაგელი: მშენებლობაზე მუშაობა, ტვირთის ზიდვა, მოხუცთა თავშესაფარში იკვლევის, შესაძლებელია თუ არა ამა თუ იმ უმაღლესი სასწავლებლის დიპლომი გერმანიის დამოუკიდებელი უნივერსიტეტებმა აღიარონ. და რადგან გერმანიაში, ტრადიციულად, ქართულ სახელმწიფო სასწავლებლებს იცნობენ (თუმცა, მათი დიპლომების სრული აღიარებაც ერთბაშად არ ხდება), უმაღლესი სასწავლებლის სახელმწიფო სტიპენდიები გვეხება, თანაც არა მხოლოდ თბილისის, არამედ ქუთაისის, ბათუმის, და წელს უკვე, ხობის უმაღლესი სასწავლებლებიდანაც.

2002 წლის პროგრამებისათვის საბუთების მიღების ბოლო ვადა 30 ნოემბერია. თითოეულ პროგრამას საკუთარი მოთხოვნები გააჩნია, რომელთა შესახებაც ინფორმაციის მოპოვება **DAAD**-ის ბიუროში შეგიძლიათ. მალე ითვისო ფიზიკის ინსტიტუტიდან გოეთეს ინსტიტუტში გადაინაცვლებს (ზანდელკლის 16), სადაც ფართო მტეტი იქნება და მიღების საბუთებს უფრო გაიხრდება. სხვათა შორის, სიმართლეს არ შეესაბამება ხალხში გავრცელებული მხსა, რომ ყველაზე ხიტიანი სტიპენდიის მოსაპოვებლად მსურველი, სულ მცირე, გერმანული ენის **M2** დონეს უნდა ფლობდეს. ენის ცოდნა ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი კრიტერიუმია, თუმცა არა გადამწყვეტი – გააჩნია პროგრამის მომსახურებელი გერმანიაში, მაგალითად, გერმანული სამართლის ანდა გერმანისტიკის შესწავლა სურს, იგი გერმანულს, ბუნებრივად, კარგად უნდა ფლობდეს. მაგრამ ენის ცოდნა, მაგალითად, ქიმიკოსებისთვის სულაც არ არის აუცილებელი. არსებობს რამოდენიმე პროგრამა, რომლის ფარგლებში ინგლისური ენის კარგი ცოდნაც საკმარისია. გარდა ამისა, თუ პროექტი ნამდვილად ღირებულია და თუ გერმანულ კოლეგებთან რეალური კონტაქტი არსებობს, მაშინ გერმანულს ცუდ ცოდნას სტიპენდიის გაცემის დროს შეიძლება უარაღება არც მიეცეს. შემდეგ იმ სტიპენდიანტებისთვის, რომელთა ენის ცოდნაც არაადაქაყყოფილებულია, ორთვიანი უფასო კურსები ეწყობა – **OSI-DAAD**-ის პროგრამების სტიპენდიანტებისთვის საქართველოში, ხოლო **DAAD** პროგრამებისთვის გერმანიაში. ასე რომ, რა თქმა უნდა, ინფორმაციის მოპოვება ყოველთვის ადვილზე სჯობს, ოღონდ, ერთი გარემოების გათვალისწინებით – გერმანული აკადემიური გაცვლის სამსახური რაიმე აგენტურა არ არის იმ ხალხისათვის, ვისაც, უბრალოდ, გერმანიაში წასვლა სურს. **სამსახურად**, თბილისის **DAAD**-ის ოფისში მიმსვლეთა, დაახლოებით, 40% ზუსტად არ იციან, რა სურვილები და მიზნები აქვს.

და კიდევ, ქართული კულტურის ერთი მოუპოვებელი შტრები, რომელიც **ზარბარა ვატნდორფის** გაკვირვებას და ღიბობს იწვევს: ქართველი ახალგაზრდების უმრავლესობა ბუროში ინფორმაციის გასაცხად დიდოკობთან, ან მამიკობთან ერთად მიდის. შემდეგ აღმოჩნდება, რომ "ბავშვი" უმაღლესში სწავლობს, კარგად იცის გერმანულად და დამოუკიდებლად მოქმედებაც მემცნიერად შეუძლია.

საინფორმაციო საიტები

<http://www.daad.de/info-f-a/de/deutschland/index/html>
<http://www.daad.de/info-f-a/de/uehrer/sommerkurse/index.html>

გერმანიაში სწავლის გაგრძელების მსურველთათვის ეს გვერდი შეიძლება განსაკუთრებით საინტერესო აღმოჩნდეს. აქ წარმოდგენილი ინფორმაცია სპეციალურად უცხოელი სტუდენტებისთვისაა განკუთვნილი და გთავაზობთ განმარტებებს ბანკების, ტრანსპორტის, სხვადასხვა კომუნიკაციებისა და საცხოვრების შესახებ.

აქვე მოცემულია ცნობები გერმანიის უმაღლეს სასწავლებლებში საზოგადოებრივი სტიპენდიების შესახებ.

<http://www.wgl.de>
wgl (Wissenschaftsgemeinschaft Gottfried Wilhelm Leibniz), ანუ ლაიბნიცის სახელობის საზოგადოების მსურველთათვის ეს გვერდი შეიძლება განსაკუთრებით საინტერესო აღმოჩნდეს. აქ წარმოდგენილი ინფორმაცია სპეციალურად უცხოელი სტუდენტებისთვისაა განკუთვნილი და გთავაზობთ განმარტებებს ბანკების, ტრანსპორტის, სხვადასხვა კომუნიკაციებისა და საცხოვრების შესახებ.

<http://www.hbz-nrw.de>
 უმაღლეს სასწავლებელთა ბიბლიოთეკების ცენტრის (HBZ) ინტენეტსაიტზე განთავსებულია მოცემული, დაუკვირდეთ სხვადასხვა ვირტუალურ ბიბლიოთეკას გერმანიაშიც და მსოფლიოს სხვა ქვეყნებშიც.

<http://www.avh.de>
 ეს საიტი დაინტერესებს მათ, ვისაც ჰუმბოლტის სტიპენდიით გერმანიაში სამეცნიერო მუშაობის გაგრძელება სურს. აქ სამ სხვადასხვა ფორმატში შეგიძლიათ მოიპოვოთ საჭირო დოკუმენტები და შეიტანოთ თქვენი განაცხადი.

ფილოსოფოსების ბიბლიოთეკა ჰაიდელბერგის უნივერსიტეტში

ფეხბურთი

ახალი რეკორდი ევროპაში

გასულ უქმეებზე ერთი უნიკალური რეკორდი დამყარდა. შვეიცარიის ჩემპიონატში "ვილმს" 11:3 მოუგო "სენტ გალენს". ეს შვეიცარიის ახალი რეკორდია. წინა მიწვევა დაფიქსირდა 1962 წელს, როცა შენევის "სერვეტმა" "გრენპენი" გაანადგურა - 11:2. აღსანიშნავია, რომ "ვილი" უძლიერესთა შორის წლეულს გადავიდა და პირველივე სეზონში ახალი რეკორდი დაამყარა. ამ მოგებით გუნდმა სატურნირო ცხრილში მეოთხე საფეხურზე გადაინაცვლა, მაგრამ ეს სულაც არ იყო ევროპის სტადიონებზე მომხდარი უმნიშვნელოვანესი მოვლენა.

ახალი რეკორდი

გერმანია

ნორნბერგი - ვოლფსბი 2:1, მიუნხენ 1860 - არმინია 3:1, შანზა - კაიზერი 2:2, შანოვერი - ვოლფსბურგი 3:1, კოტბუსი - შალკე 0:1, დორტმუნი - შამპფურტი 1:1, ბაიერი - შტუტგარტი 0:1, ვერდერი - ბაიერი 2:0, ბოხუმი - შერტა 3:0.

თუ უმნიშვნელოვანეს მოვლენებზე ვისაუბრებთ, აუცილებლად გერმანიის სტადიონებზე უნდა გადავინაცვლოთ. იქ მიუნხენის "ბაიერნის" გვემაგრძელებს. მიუნხენელი კლუბი, რომელიც, სეზონის დაწყებამდე, ყველაფრის ფავორიტად მიჩნეოდა (ჩემპიონთა ლიგა, ბუნდესლიგა), რბილად რომ ვთქვათ, ამკარა კრიზისის განიცდიდა, რეალურად კი უიმედო მდგომარეობაშია. გერმანული ჟურნალისტიები აღიარებენ, რომ "ბაიერნის" ხელმძღვანელობამ, უბრალოდ, არ იცის, კრიზისის დაძლევის გზები.

ასეთი უსუსური ბეკენბაუერი არავის უნახავს. ამპარტავნობა და სიამაყე, რაც მას ყოველთვის ახასიათებდა, უფერად სალაღვ გაქარა. ოპტიმიზმის ნიშანწყალი აღარც გამოუსწორებელ ოპტიმისტ ოტმარ ჰიტცფელდს ეტყობა. და თამაშობს "ბაიერნი" ნაგებიდან ნაგებამდე. უკანასკნელი ოთხი მატჩიდანაა ჰიტცფელდის გუნდმა სამი წააგო, ხოლო ბუნდესლიგის ერთ-ერთ აუტსაიდერს, "შაიფერს", საკუთარ მიუდამზე დაუხვდა - 3:3. ეს კი, არათუ "ბაიერნისთვის", ნებისმიერი ამბიციური კლუბისთვის მეტისმეტია, მაგრამ პრობლემატის არის, რომ არავინ იცის, როდემდე გაგრძელდება ეს "მეტისმეტი" და შურსაცხეცვამდე მისული ნაგების სერია.

ამკარაა, რომ "ბაიერნს" რეფორმე-

ვერდერთან მატჩის შემდეგ ჰიონესსა და ჰიტცფელდს სახეზე ფერი აღარ ედოთ

ბის განხორციელება მოუნევს, რადგან ვერც დაცვამ და ვერც ნახევარდაცვამ თავისი უმთავრესი ფუნქცია ვერ შეასრულეს. "ბაიერნს" ვერც ოლივერ კანის დაბრუნებამ უშველა - "ვერდერმა" გერმანიის ყველაზე ტიტულოვანი კლუბს ორი უპასუხო გოლი გაუტანა: ერთი საჯარო დარტყმიდან, მეორე კი - კუთხურის გათამაშების შემდეგ. ორივე შემთხვევაში დაცვის შეცდომა ამკარა იყო.

ანალოგიურ მდგომარეობაშია ლევერკუზენის "ბაიერიც", მაგრამ მისი ეს მდგომარეობა აღარავის უკვირს. ლევერკუზენის ირგვლივ ატყევილი აჟიოტაჟი არცთუ ისე თვალშისაცემია. ტოპმოთხურის გუნდმა სეზონის წინ სერიოზული დანაკლისი განიცადა. ბალაიკ და ზე რობერტო "ბაიერნი" გადავიდნენ. გერმანელებს სწორედ ამიტომ არ უკვირთ "ასპირინების" ჩავარდნა და ამიტომვე უკვირთ ბავარიელთა წარუმატებლობა.

საერთოდ, ბუნდესლიგის ჩემპიონატის მე-11 ტური ფავორიტთათვის უიღბლო გამოდგა. ბავარიელთა მსგავსად, მარცხი განიცადა ლევერკუზენის "ბაიერმაც", ხოლო ქვეყნის ჩემპიონი, დორტმუნდის "ბორუსია", "შამპურთან" შეხვედრაში ფრეს დასაჯერდა - 1:1. ბუნდესლიგის ჩემპიონატს კი, ოქტუბრიანი მარაგით, კვლავ მიუნხენის "ბაიერი" ლიდერობს.

ესპანეთი

დეპორტივო - რეალი 0:0, ატლეტი-

კო - რაიო ვალეკანო 2:0, ვალიადოლიდი - მალიორკა 1:3, რასინგი - ბარსელონა 1:1, ალავესი - სევილია 1:0, ესპანიოლი - ვალენსია 0:1, ოსასუნა - რეკრატივი 0:1, ბეტისი - მალაგა 3:0, ბილბაო - სელტა 2:1, ვალიარეალი - სოსიედადი 0:1.

ბასკურმა გუნდმა უძლიერესი სტარტი აიღო. სან-სებასტიანის "რეალ სოსიედადი" ესპანეთის პრიმერდივიზიონში ერთადერთი კლუბია, რომელიც ჯერ არ დამარცხებულა. არდა, ბასკებმა წინა სეზონში მხოლოდ ბოლო ტურებში მოახერხეს უძლიერესთა შორის ადგილის შენარჩუნება. სან-სებასტიანში ფიქრობენ, რომ თუ გუნდმა თამაში ასეთი ტემპით გააგრძელა, შეიძლება მადაზე მოვიდეს და ჩემპიონთა

გერმანია	1	2	2	26:13	23
ბაიერი	11	7	2	26:13	23
დორტმუნდი	11	5	6	17:7	21
მიუნხენი	11	6	2	18:13	20
ვერდერი	11	6	2	21:19	20
შალკე	11	5	4	14:10	19
ბოხუმი	10	5	2	23:16	17
შტუტგარტი	11	4	5	17:12	17
ვოლფსბურგი	11	5	1	12:14	16
ჰერტა	11	4	4	12:11	16
შანზა	11	4	2	13:10	14
არმინია	11	4	2	12:19	14
ნორნბერგი	11	4	1	14:18	13
შამპფურტი	11	4	1	12:18	13
ბაიერი	11	3	3	14:18	12
პანოვერი	11	3	3	21:26	12
გლადბახი	11	3	2	11:10	11
კაიზერი	10	1	4	9:14	7
კოტბუსი	11	1	2	5:23	5

ლიგის საგზურისთვისაც იბრძოლოს. "ვილიარეალიან" შეხვედრაში, ნიხატის გოლი ერთადერთი, მაგრამ გამარჯვებისთვის სასებით საკმარისი აღმოჩნდა. ახლა "სოსიედადი" სამი ქულით უსწრებს, "ვალენსიას", რომელმაც, ასევე სტუმრად, კატალიონიაში დაძლია "ესპანიოლის" ბარიერი - 0:1.

"სოსიედადი" და "ვალენსიამ" კი გამარჯვეს, მაგრამ ესპანური ფეხბურთის გრანდებმა ქულები დაკარგეს. "ბარსელონა" სანტანდერში დასაჯერდა ფრეს - 1:1, ხოლო "დეპორტივომ" და მადრიდის "რეალმა" გალისიაში გაიყვეს ქულები - 0:0. ლუის ვან გაალს თუ დაუფერებთ, მისი გუნდი საუკეთესო პირენეებზე და ეროვნულ ჩემპიონატში უფერული გამოხვდა ჩემპიონთა ლიგის დაძაბულ ტურნირს უნდა მივანეროთ. "როგორც კი ჩემპიონთა ლიგაში შესვენება გამოცხადდება, გუნდი პრიმერადივიზიონშიც დაინყებს მოგებას", - განმარტა ლუის ვან გაალმა.

იტალია

ტორინო - ბრეშა 0:2, უდინეზე - ბოლიონი 0:0, პარმა - კიეო 0:1, ემპოლი - ლაციო 1:2, კოზო - ინტერი 0:2, მოდენა - ფიორენტინა 0:1, ატლანტა - პიაჩენცა 2:0, რომა - პერუჯა 2:2, მილანი - რეჯინა 2:0.

იტალიაში ფავორიტებმა მოიგეს. მხოლოდ კაპელის "რომას" დაუცდა ბოლიონი. ჩენციის კი საყურადღებო ის იყო, რომ მილანის შეზღვევლობაში კვლავ მთელი მატჩი ჩაატარა კახა კალაძემ და იტალიელი ჟურნალისტების მონონებაც დაიმსახურა. საერთოდ, წლებადილი "მილანი" უაღრესად დიდი შესაძლებლობების კლუბია. ამას კლუბში რივალდოსა და ნესტას გადასვლით ხსნიან. კარლო ანჯელიკო-

ესპანეთი	8	6	2	0	20:12	20
სოსიედადი	8	6	2	0	20:12	20
ვალენსია	8	5	2	1	17:15	17
მალიორკა	8	5	0	3	11:10	15
სელტა	8	4	2	2	11:6	14
დეპორტივო	8	4	1	3	11:12	13
ბეტისი	8	3	4	1	16:9	13
რეალი	8	3	4	1	14:8	13
ბარსელონა	8	3	3	2	16:13	12
მალაგა	8	3	3	2	16:12	11
ატლეტიკო	8	2	5	1	12:8	11
რასინგი	8	3	2	3	9:8	11
ვალიადოლიდი	8	3	1	4	8:11	10
გალეასი	8	2	2	4	10:14	8
ალავესი	8	2	2	4	10:18	8
ბილბაო	8	2	2	4	9:17	8
ესპანიოლი	8	2	1	5	7:13	7
ვილიარეალი	8	1	4	3	9:10	7
სევილია	8	1	4	3	6:8	7
ოსასუნა	8	1	2	5	10:17	5
რეკრატივი	8	1	2	5	6:15	5

საც არაერთხელ უთქვამს, რომ მისი გუნდის მთავარი მარგალიტი სწორედ ეს ორი ფეხბურთელია.

"მილანს" შეუძლია, დასვენების ანდრეი შევეჩქეკო ან რივალდო და მინცე გამარჯვოს. ამჯერად კარლო ანჯელიკოს არჩევანი უკრაინელზე შეჩერდა. მან შევეჩქეკო დასაჯენა და მეტევაში ინტეი გაანყესა. არც შემდეგ, წლეულის ინტეი შეუდარებელია. მასთან ერთად გუნდი ხშირად იგებს, შევეჩქეკოთი გაძლიერებული კი აგებს (მაგვარად ფრეს - 1:1, ხოლო "დეპორტივომ" და მადრიდის "რეალმა" გალისიაში გაიყვეს ქულები - 0:0. ლუის ვან გაალს თუ დაუფერებთ, მისი გუნდი საუკეთესო პირენეებზე და ეროვნულ ჩემპიონატში უფერული გამოხვდა ჩემპიონთა ლიგის დაძაბულ ტურნირს უნდა მივანეროთ. "როგორც კი ჩემპიონთა ლიგაში შესვენება გამოცხადდება, გუნდი პრიმერადივიზიონშიც დაინყებს მოგებას", - განმარტა ლუის ვან გაალმა.

ინტეის მე-100 გოლმა სერია "A"-ში "მილანის" გამარჯვებას დაულო საფუძველი. თავისი გოლი რივალდომაც გაიტანა და ანჯელიკოსთვის ნათელი გახდა, რომ რუი კომპარევიდო-ინტეის ტრიო შეტევაში გაცილებით უფრო ეფექტიანად მოქმედებს, ვიდრე შევეჩქეკო-კომპასონის დუეტო. ამიტომ, ადვილი შესაძლებელია, "მანჩესტერ იუნაიტედმა" სანადილი აისრულოს და უკრაინელი სუპერფორვარდი გადაიბირის. მით უფრო, რომ "მილანს" ვალების გასტუმრება გადაუწყვეტია (მისი ვალი 33,2 მილიონი ევროა), მანჩესტერულში კი მილანელებს ფაბიო ბარტეზსა და 30 მილიონი ევროს სთავაზობენ. ასეა თუ ისე, "მილანი" სატურნირო ცხრილში მეორე პოზიციას ინარჩუნებს და გათამაშების ლიდერს, "ინტერს", სამი ქულით ჩამორჩება.

ინგლისი

ვესტ ბრომვიჩი - სიტი 1:2, მანჩესტერი - საუთემპტონი 2:1, ლივერპული - ვესტ ჰემი 2:0, ბირმინგემი - ბოლტონი 3:1, ჩარლტონი - სანდერლენდი 1:1, ლიდსი - ევერტონი 0:1, ბლექბერნი - ასტონ ვილა 0:0, ტოტენჰემი - ჩელსი 0:0, ფულჰემი - არსენალი 0:1.

იტალია	7	6	1	0	14:4	19
ინტერი	7	6	1	0	14:4	19
მილანი	7	5	1	1	21:5	16
ფიორენტინა	7	4	3	0	11:4	15
ლაციო	7	4	2	1	12:7	14
ბოლიონი	7	3	3	1	8:5	12
კიეო	7	4	0	3	11:9	12
რომა	7	3	2	2	16:12	11
პარმა	7	3	1	3	9:9	10
პარმა	7	2	3	2	10:9	9
მოდენა	7	3	0	4	6:11	9
ბრეშა	7	2	2	3	10:12	8
პერუჯა	7	2	2	3	9:13	8
უდინეზე	7	2	2	3	4:8	8
პიაჩენცა	7	2	1	4	7:11	7
რავენა	7	1	2	4	6:11	5
ატლანტა	7	1	1	5	6:13	4
კომო	7	0	4	3	4:10	4
ტორინო	7	1	0	6	3:14	3

ლონდონის "არსენალმა", როგორც იქნა, შეწყვიტა ოთხმატჩიანი წარუმატებელი სერია. ფრანგი სტივ მარლეს შეცდომა, რომელიც მეორე ფრანგის, ტიერი ანრის ჩანადებულს მოჰყვა, ძვირად დაუჯდა ლონდონის "ფულჰემს". მარლემ ბუთარი საკუთარ კარში ჩაჭა და "მეთიფებმა" მინიმალური ანგარიშით - 1:0 დაამარცხეს თანხალაქელი "ფულჰემი". არსენ ვენგერის გუნდი მთელი მატჩის განმავლობაში შეუჩერებელი უტყვედა და, "ფულჰემის" ჰოლანდიელი მეკარე დევი ვან დერ საარი რომ არა, ანგარიში გაცილებით დიდი იქნებოდა.

მეორე ლონდონელი დერბი მშივლიანად ჩაირა. "ტოტენჰემის" და "ჩელსის" შეხვედრა უგოლოდ დაშთაფრდა. მორიგი გამარჯვება მოიპოვა "მანჩესტერულმა" კი მილანელებს ფაბიო ბარტეზსა და 30 მილიონი ევროს სთავაზობენ. ასეა თუ ისე, "მილანი" სატურნირო ცხრილში მეორე პოზიციას ინარჩუნებს და გათამაშების ლიდერს, "ინტერს", სამი ქულით ჩამორჩება.

"ლიდსის" ხელმძღვანელმა ახლა ნანობს, რომ მთავარი მწვრთნელის პოსტიდან დევიდ ო'ლირი გაათავისუფლა. საათიერი აწყობილი გუნდი ხუხულასკით დაინგრა. ტერი ვენეზილზმა კი, დიდი გამოცდილების მიუხედავად, გამოსავალი ვერაფრით მოიძებნა. "ლიდსი იუნაიტედი" მისთვის უჩვეულო მე-13 ადგილზეა. პრემიერლიგის კი 30 ქულით ლიდერობს "ლივერპული", რომელმაც იოლად დაამარცხა ლონდონის "ვესტ ჰემი" - 2:0.

ინგლისი	12	9	3	0	24:9	30
ლივერპული	12	9	3	0	24:9	30
არსენალი	12	8	2	2	27:13	26
მანჩესტერი	12	6	4	2	16:9	22
ტოტენჰემი	12	6	2	4	17:16	20
ვესტონი	12	6	2	4	15:15	20
ჩელსი	12	5	5	2	20:12	20
მანჩესტერი	12	5	4	3	18:13	19
ბილბორნი	11	5	3	3	15:8	18
ნიუკასლი	10	5	1	4	16:15	16
საუთემპტ.	12	4	4	4	12:12	16
ფულჰემი	12	4	3	5	16:15	15
ბირმინგემი	12	4	3	5	14:15	15
ლიდსი	12	4	2	6	13:13	14
სიტი	12	4	2	6	11:18	14
ასტონ ვილა	12	3	3	6	7:11	12
ჩარლტონი	12	3	2	7	10:17	11
ვესტ ჰემი	12	3	2	7	10:19	11
ვესტ ბრომ.	12	3	1	8	9:20	10
სანდერლენდი	12	2	4	6	6:16	10
ბოლტონი	11	2	2	7	11:21	8

რაზბი

ბურჯანდიას „დათვაზი“ შაქსივანე

წარმატებით განაგრძობს ასპარეზობას ევროპის რეგიონთა თასზე ბათუმის „დათვაზი“. გუმბინწინ, აჭარის რეგიონის სახელით მოასპარეზე გუნდმა, გათამაშების მერვედფინალში, საფრანგეთის ბურგუნდიის პროვინციის ნაკრები დაამარცხა - 13:9.

ვაჰაა თოთაძე

ფრანგებთან დაპირისპირებამდე ბათუმელებმა ჯერ დანიელთა, შემდეგ კი უელსელთა წინააღმდეგობა საკმაოდ იოლად დაძლიეს. დანიელებს ქართველი მორაგებები ესტუმრნენ და დაამარცხეს - 6:1:0. ანგარიშიდანაც კარგად ჩანს, როგორი განსხვავება იყო კლასში მეტქეცთა შორის. საერთოდ, ეს ტურნირი პრესტიჟითი ევრო დიკვეხის, მაგრამ, რაც უნდა იყოს, უცხოურ კლუბებთან თამაში ქართველებს წაადგებათ და არც მოპოვებული ჯილდო აწყენს.

მატჩი ქართველთა უპირატესობით წარმართა. ანგარიშიც მათ გახსნეს, ვინც ჩვენ და ქართულ რაგბის გულშემმატკივრობდა. მართლაც, როტული მატჩი იყო, მაგრამ ბოქსებმა ყველა დაგვლება ზუსტად შესარულეს. ამიტომაც თამაში ჩვენი კარგად დაიწყო. მართალია, იყო უპირატესობა მასპინძლებს ფლობდნენ და შესრულებული საჯარიმები. ამის შემდეგ მასპინძლებმა ხელთ იგდეს ინიციატივა, ტაიმის ბოლომდე რამდენჯერმე სახიფათოდ შეუტრის, მაგრამ ბათუმელებმა დაცვაში კარგად ითამაშეს და ფრანგებიც მხოლოდ ორი საჯარიმო დარტყმით მოკლებულ ტექს ქულას დასჯერდნენ.

მოკლედ

ფეხბურთი. ელისტის "ურალანის" მეკარე იური იურიშვიტი თანახმაა, ითამაშოს საქართველოს ეროვნული საფეხბურთო ნაკრების შემადგენლობაში. შეგახსენებთ, რომ იურიშვიტი, რომელიც "ურალანში" მისვლამდე სანტ-პეტერბურგის "ზენიტისა" და მოსკოვის "სპა"-ს რიგებს იცავდა, ადრეც არაერთხელ მთელი მსგავსი წინააღმდეგობა, მაგრამ ყოველთვის უარზე იყო. ამჟამად ელისტის "ურალანის" მთავარი მწვრთნელია რევაზ მოძუაშვილი და, როგორც ჩანს, ნაკრებისთვის მეკარის დასაბეჭდებლად კარგად გაიხარდა. მეორე საკითხია, რამდენად სპორტდამსახურებულ ნიკაძეს იურიშვიტის სასახური. მართალია, საქართველოს ნაკრებს მხოლოდ კლასის მეკარეები არ ჰყავს, მაგრამ არც იურიშვიტა იმ დონის გოლიპეირი, რომ ეროვნული ნაკრების მეკარეებს, დავით გვარამაძეს და გიორგი მთიანისს, ძირითად შემადგენლობაში კონკურენცია

